

Бекітемін:
Мектеп директоры
И.М.Толегонов

Түркістан облысының білім басқармасының
Төлеби аудандық білім бөліміне қарасты
«Жаңа-ұйым жалпы білім беретін мектеп»
коммуналық мемлекеттік мекемесі
2023-2024 оқу жылындағы
«Ата-аналарды педагогикалық қолдау»
мақсатында атқарылатын іс-шара жоспары

2023–2024 оқу жылы

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары: Сариева Бибаһажар Әлішерқызы

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ
БІЛІМ БАСҚАРМАСЫНЫҢ
ТӨЛЕБИ АУДАНЫНЫҢ
БІЛІМ БӨЛІМІНІҢ

„ЖАҢА ҰЙЫМ“
ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРЕТІН МЕКТЕП“
КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК
МЕКЕМЕСІ

161108 Төлеби ауданы, Жаңа-ұйым, тел: 8/72547/6-13-18
БСН: 020240003341 E-mail zhanauim.kz@mail.ru

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ
УЧРЕЖДЕНИЕ
„ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА
„ ЖАҢА ҰЙЫМ“

ОТДЕЛА ОБРАЗОВАНИЯ
ТОЛЕБИЙСКОГО РАЙОНА
УПРАВЛЕНИЯ ОБРАЗОВАНИЯ
ТУРКЕСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ

161108, Төлебийский район, село Жана-уюм, тел: :8/72547/6-13-18
БСН: 020240003341 E-mail zhanauim.kz@mail.ru

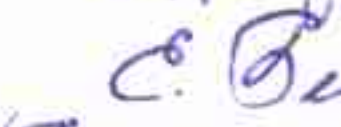
16.10.2023ж № 108-В

«Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы»
жұмысын ұйымдастыру,
қызметін жүзеге асыру туралы

«Адамның үйлесімді дамуы ұлттық институты» КЕАҚ Ғылыми-әдістемелік кеңесінің **2023ж** 15 тамыздағы №4 хаттамасына сәйкес, ата-аналарға өзін-өзі тәрбиелеуді ұйымдастыруда көмек көрсету, ата-аналардың психологиялық-педагогикалық мәдениетін арттыру, педагогикалық қолдау көрсету мақсатында **БҰЙЫРАМЫН:**

1. 2023-2024 оқу жылында мектепте «Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы» (әрі қарай Орталық) жұмысы ұйымдастырылсын.
2. Төмендегі функционалды міндеттермен қоса мектептің ішкі тәртібі бекітілсін:
 - Орталық қызметіне басшылық жасау және бақылау мектеп директорына жүктелсін;
 - Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарына: Б.Ә.Сариева ата-аналар, білім алушылар мен педагогтердің мониторингке қатысуын қамтамасыз ету; Орталық қызметі туралы ақпаратты жоғары уәкілетті органдарға уақытылы жеткізу жүктелсін;
 - Директордың шаруашылық ісі жөніндегі орынбасарына: Н.Т.Оразалиев Орталық қызметін ұйымдастыруда оқу кабинеттерін педагогтерге бекіту, ата-аналармен сабақ өтуі үшін қажетті жабдықтармен қамтамасыз ету, техникалық қызметкерлердің жауапкершілігін күшейту, сабақ өтуі барысында санитарлық-гигиеналық талаптар мен мектепке бөгде адамдардың кірмеуін қамтамасыз ету жүктелсін;
 - Мектеп кітапханашысына: М.Т.Абилдаева педагогтер мен сынып жетекшілерге ата-аналармен сабақ өтуге қажетті әдебиеттермен қамтамасыз ету жүктелсін.
3. Біліктілікті арттыру курстарынан өткен және шығармашыл педагогтер арасынан Орталық қызметін қамтамасыз ететін жұмыс тобы құрылып, құрамы бекітілсін.
4. 2023-2024 оқу жылына Орталық сабақтарының Бағдарламасы вариативті компонентті таңдау мүмкіндігімен және ата-аналарға сабақ беру

- бағдарламасының 20-30% әзірлемесі құрастырылып, контенттің мазмұны сапалы құрылсын, педагогикалық кеңес отырысында бекітілсін.
5. Орталық жұмысы мектептің тәрбие жоспарына «Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы» қызметі негізінде мектеп пен отбасының өзара әрекеттесу жаңа бағыты енгізілсін.
 6. Орталық қызметін мектепшілік бақылауға алу, мектепшілік бақылау жоспарының бөліміне, тармағына өзгерістер енгізу мектеп директорының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Б.Ә.Сариеваға жүктелсін.
 7. Педагогтерге ата-аналарға арналған сабақ бағдарламасының вариативті компонентінің әзірлемесін құрастыруға әдістемелік қолдау көрсету директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Б.Ә.Сариеваға жүктелсін.
 8. Орталықтың жұмысының мақсаты мен міндеттері туралы түсіндірме жұмыстарын жүргізу, ата-аналардың қатысуын қамтамасыз ету, ата-аналар жиналыстарында Орталық жұмысының тәжірибесімен таныстыру сынып жетекшілерге жүктелсін.
 9. Орталық қызметі туралы БАҚ мен әлеуметтік желілерде, мектеп сайтында жариялансын, бірлескен табысты тәжірибе таратылып, Орталық қызметіне мектептің өзін-өзі басқару ұйымы, қоғамдық ұйымдар мен мектептің Қамқоршылық кеңесі, әлеуметтік серіктестер мен демеушілер тартылсын.
 10. Мектеп әкімшілігі мен педагогикалық ұжым ата-аналардың аудандық, облыстық, республикалық форумында тәжірибе таратуға және Орталық қызметінің нәтижелігін арттыру бойынша жұмыстарға белсене қатыссын.
 11. Осы бұйрықтың орындалуын бақылау өзіме қалдырамын.

Мектеп директоры:		И.М.Толегенов
Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарлары:		Б.Ә.Сариева
Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары:		К.Ж.Маумов
Директордың шаруашылық ісі жөніндегі орынбасары:		Н.Т.Оразалиев
Мектеп психологы:		М.М.Калкабаева
Әлеуметтік педагог:		Е.К.Бектуров
Мектеп мейірбикесі:		А.А.Туякбаева
Ұйымдастырушы педагог:		А.Т.Сейтова
Кітапханашы:		М.Т.Абилдаева

Бекітемін:
Мектеп директоры
И.М.Толегенов

«Жаңа-ұйым жалпы білім беретін мектебі» КММ

Ата-аналарды педагогикалық қолдау бағдарламасын іске асыру қызметін
ұйымдастыру мектеп әкімшілігі мен жұмыс тобының тізімі.

№	Жауапты мамандар аты-жөні	Лауазымы
1	Толегенов Ильяс Мамырулы	Мектеп директоры.
2	Маумов Қуаныш Жанатбекович	Оқу ісінің орынбасары
3	Сариева Бибаһажар Әлішерқызы	Тәрбие ісінің орынбасары
4	Сеитова Айкен Турарқызы	Педагог-ұйымдастырушы
5	Қалкабаева Меруерт Миржанкызы	Педагог-психолог
6	Бектуров Ерлан Қыстаубайұлы	Әлеуметтік педагог
7	Абилдаева Мулдир Танабаевна	Кітапханашы

АТА-АНАЛАРДЫ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ҚОЛДАУ МАҚСАТЫНДА АТҚАРЫЛАТЫН ІС-ШАРАЛАР «Даналық мектебі» аясында «Аналар клубы», «Әкелер клубы»				
№	Іс-шаралардың атауы	Өткізу форматы	Жауаптылар	Орындау мерзімі
1	«Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы» жұмысын ұйымдастыру қызметін жүзеге асыру туралы бұйрық шығару, іс-шаралар жоспарын құру	Жоспар құру	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	қыркүйек
2	Ұлттық құндылықтар негізінде ата-аналарға психологиялық-педагогикалық білім беруді жүйелі ұйымдастыру	Іс-шаралар	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева	қыркүйек
3	«Даналық мектебі» жобасы аясында «Әкелер мектебі», «Аналар мектебін» құру	Жоспар құру	«Ата-аналар» академиясын құру	қыркүйек
4	«Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығы» жобасына ата-аналарды тарту үшін ата-аналармен ынтымақтастық орнату (Сыныптық ата-аналар жиналысы, жалпы ата-аналар жиналысы)	Сыныптан тыс іс-шараның жоспары, ата-аналар жиналысының хаттамасы	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Сынып жетекшілер	қазан
5	Отбасы күніне арналған іс-шаралар «Аналар мектебі», «Әкелер мектебі»	Апталық	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Сынып жетекшілер	қазан
6	№1 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары Отбасы – бақыт бесігі Ата-аналар өмірінің жобасы – бақытты адам №1 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Баланың бас ұстазы – ата-ана» Позитивті тәрбие, ашық есік күні	тәрбие сағаты дөңгелек үстел	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Сынып жетекшілер	қараша

7	№2 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Білімдіге дүние жарық.»Әр баланың ерекшелігін қалай ашамыз №2 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Ақыл айтпа, жол көрсет» «Әкелер, аналар» мектебі	психологиялық тренинг	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	қараша
8	«Ағалар, жеңгелер мектебі» сабақтарын өткізу. «Жақсылық жасап жарысайық!»	семинар психологиялық тренинг	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	қараша
9	«Әжелер мектебі» сабақтарын өткізу «Әжем үйреткен..» (тамақ әзірлеу, тігін тігу және тоқыма тоқу)	шеберлік сынып	сынып жетекшілер	желтоқсан
10	«Жеңге мектебі» сабақтарын өткізу «Қыздар білуге тиіс..» (тұрмыстық қажеттіліктер	викториналық ойын 9-10 сынып қыздары	Мектеп психологы М.М.Калкабаева	желтоқсан
11	№3 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Әрбір бала-жарық жұлдыз» №3 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Балаға үйрету: ақылды мейірімге орап бер!» Бала жүрегіне жол табу	тәрбие сағаты коучинг дөңгелек үстел	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	желтоқсан
12	№4 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Баланы жастан...» Бала бойындағы тапқырлық пен эрудицияны қалай дамытуға болады? №4 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары Бұлақ көрсен, көзін аш.	интеллектуалды ойын	Ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова мектеп тәлімгері Р.К.Бектурова	желтоқсан
13	№5 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Құмар ойындары – тәуелділік қақпаны» Балалардың компьютерлік ойындарға тәуелділігін қалай жеңуге болады? №5 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары	дөңгелек үстел	ДТІЖО Б.Ә.Сариева Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	қаңтар

	«Ақпараттан ақ-қараны ажырату өнері» Әлеуметтік желілер және ғаламтор кеңістігі: жоғары сынып оқушыларының қауіпсіздігі	сынып сағаты			
14	«Мектептегі ата-ананың бір күні»	ашық есік күні	мектеп әкімшілігі	ақпан	
15	№6 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Сенім арту - жетістік кепілі»Қиын жағдайда баланы қалай қолдау керек?	психологиялық кеңес беру айдары	Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	ақпан	
16	№6 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Әр нәрсенің өлшемі бар...» «Қажеттілік» пен «қалау» арасындағы тепе-теңдікті қалай сақтауға болады.	психологиялық кеңес беру айдары психологиялық кеңес беру айдары	Мектеп психологы М.М.Калкабаева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	ақпан	
17	«Даналық мектебі» клубының сабақтарын өткізу «Аналар мектебі» «Аналар сөзі-тәрбие көзі»	коучинг	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Б.Ә.Сариева	наурыз	
18	«Даналық мектебі» клубының сабақтарын өткізу.»Әкелер мектебі» «Ұл тәрбиесі ұядан»	дөңгелек үстел	ДТЖО Б.Ә.Сариева әлеуметтік педагог Е.К.Бектуров	наурыз	
19	«Даналық мектебі» клубының сабақтарын өткізу» «Жеңгелер мектебі» «Сырласайық жеңеше»	сайыс	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, Б.Ә.Сариева ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова мектеп тәлімгері Р.К.Бектурова	наурыз	
20	№7 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Әкені көріп ұл өсер, шешені көріп қыз өсер» Балаға үлгі көрсету	коучинг	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, Б.Ә.Сариева ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова сынып жетекші	наурыз	
21	№7 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Жасөспірімдермен қарым-қатынас	пікір-талас	мектеп психологы М.М.Калкабаева	наурыз	

	күпиялары»			
	Жасөспірім мінезінің ерекшеліктері			
22	«Әкелер мектебі» сабақтарын өткізу «Ата кәсіп- берекенің бастауы»	көрме ұйымдастыру	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, Б.Ә.Сариева ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова мектеп тәлімгері Р.К.Бектурова	сәуір
23	№8 сабақ. 1-4 сынып ата-аналары «Тәлімменен өрілген біздің дәстүр» Дәстүрлер отбасылық әл аумақтың негізі ретінде	дәстүрлі тағамдар жәрменкесі	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, Б.Ә.Сариева ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова мектеп тәлімгері Р.К.Бектурова	сәуір
24	№8 сабақ. 5-9 сынып ата-аналары «Отбасы құндылығы - сарқылмас қазына», «Құндылықтар - отбасы бақытының негізі»	отбасылық байқау семинар	Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасары, Б.Ә.Сариева ұйымдастырушы педагог А.Т.Сеитова мектеп тәлімгері Р.К.Бектурова	сәуір
25	Атқарылған іс-шараларды БАҚ-қа, әлеуметтік желіге жариялау	уақытылы ақпарат	мектеп әкімшілігі	мамыр

Директордың тәрбие ісі жөніндегі орынбасарлары:

Директордың оқу ісі жөніндегі орынбасары:

Б.Ә.Сариева

К.Ж.Маунов

Мектеп психологы:

Әлеуметтік педагог:

Мектеп мейіrbикесі:

Ұйымдастырушы педагог:

Кітапханашы:

М.М.Калкабаева

Е.К.Бектуров

А.А.Туякбаева

А.Т.Сейтова

М.Т.Абилдаева

10–11 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА-АНАЛАРЫНА АРНАЛҒАН

1 САБАҚ Тақырыбы: «Боламын деген баланың бетін қақпа, белін бу» Тұлға адамгершілік құндылықтар негізінде өзін-өзі дамытудың нәтижесі ретінде

Сабақтың мақсаты: ата-аналардың рефлексия және балалардың тәуелсіздігін қолдау дағдыларын дамыту.

Міндеттері:

-Ата-аналарды жоғары сынып оқушыларының өз өмірін өз бетінше құруға деген ұмтылысын қолдауға, дағдыларын қалыптастыруға және дамытуға ынталандыру;

-Жоғары сынып оқушыларының жас ерекшеліктерімен таныстыру.

-Бірлескен іс-әрекет дағдыларын дамыту және баланың дербестігіне қатысты өзіндік мінез-құлық бағытын талдау.

Ұлттық құндылықтар мен жеке қасиеттер:

- ата-аналар борышы, сүйіспеншілік, жеке тұлғаға деген құрмет, сенім, қамқорлық, ашықтық;
- адалдық, мейірімділік, қайырымдылық, оптимизм, позитивті ойлау, эмоционалдық интеллект, ынтымақтастыққа дайын болу.

Жоспар

I. Кіріспе бөлім: Дербестік тұлғаның маңызды қасиеті ретінде. **II.**

Негізгі бөлім.

1.Жоғары сынып оқушыларының жас ерекшеліктері.

2.Баланың дербес әрекеттерін қолдау ("Баланың дербестігі" сауалнамасы)

3.Баланың дербестігін қалыптастыру амалдары: "Сіздің балаңыздың портреті", "Жоғары сыныптағы балалардың дербестігін әрбиелеу", "Отбасылық қабырға газеті", "Тепе-теңдік дөңгелегі" тапсырмалары.

4."Менің балам – тәуелсіз тұлға" жаттығуы. **III.**

Қорытынды: қорытындылау.

Ресурстар: А4 форматындағы парақтар, қаламдар, қарындаштар, ватман парақтары, түрлі-түсті маркерлер, "Баланың дербестігі" сауалнамасы

Күтілетін нәтижелер Сабақ

соңында ата-аналар:

- жоғары сынып оқушыларының жас ерекшеліктері туралы түсінігі болады,
- балалардың дербестігін дамыту бойынша өз іс-әрекеттерін рефлексиялау дағдыларын дамытады,
- балалардың дербестігін дамыту амалдарын меңгереді.

Сабақтың ұзақтығы – 60 мин.

Уақыты	Мазмұны	Ресурст
--------	---------	---------

	Тақырыбы "Тұлға адамгершілік құндылықтар негізінде өзін-өзі дамытудың нәтижесі ретінде" Сұрақтар: 1.Балаңыздың мектеп бітіргенде қандай болғанын қалайсыз? 2.Жоғары сынып оқушыларының дербестігін дамытуда олардың қандай жас ерекшеліктері маңызды рөл атқарады? 3.Бұрынғы кездегі балалардың дербестігін тәрбиелеу үшін қандай ұлттық дәстүрлер болған? 4.Ата-ана баланы дербестікке тәрбиелеу үшін қандай амалдарды қолдана алады?
5-7 мин.	Құрметті ата-аналар! Біздің сабағымыздың тақырыбы – балаларымыздағы дербес тұлғаның қасиеттерін дамыту. Жоғары сынып оқушыларының жас ерекшеліктері ерекше мәнге ие, өйткені дәл осы жасқа өзін-өзі танудың, жеке рефлексияның дамуы, яғни олардың өзінің психикалық жағдайы туралы ойлау, өз сезімдерін талдау, өздерінің даралығын түсіну қабілеті тән. Бұл жастағы физикалық ерекшеліктерге төзімділіктің, қозғалыс координациясының дамуы, бұлшықет күшінің өсуі жатады. Дене келбеті қалыптасады, жүректің көлемі 60-70% ұлғаяды, қозу үдерісі әлі тежелу үдерісінен күштірек болса да, орталық жүйке жүйесінің дамуы аяқталады. Психологиялық ерекшеліктер: тұлғаның негізгі қасиеттері, мінезі қалыптасады, өзіндік санасы (Мен бейнесі) мен тұлғалық рефлексиясы дамиды. Өз мүмкіндіктері мен ресурстарын бағалау объективті бола түседі. Жоғары сынып оқушылары өзін-өзі бақылау мен өзін-өзі реттеудің жоғары дәрежесін көрсетеді. Оның ішкі әлемі ашылады, даралығы мен өзіндік ерекшелігін сезінеді. Бұл өзін-өзі тану мен өзін-өзі белсенді іздеу кезеңі. Жалпы дамудағы маңызды орын қалыптасқан жыңыстық сәйкестендіруге беріледі. Бұл жастағы балалар еркіндікке, тәуелсіздікке ұмтылады, бірақ сонымен қатар олар ата-аналар мен ересектердің психологиялық қолдауына да зәру. Зияткерлік ерекшеліктер: жоғары сынып оқушыларының оқу іс-әрекетінде өзін-өзі айқындау және ересек өмірге дайындық түрткілері жетекші орынды алады. Танымдық түрткілер кең әлеуметтік түрткілермен байланысты. Ерікті түрткі бірінші орынға шығады. Жоғары сынып оқушысы іс-әрекет тәсілдерін таңдауда саналы түрде қойылған мақсатты басшылыққа алады. Әлеуметтік ерекшеліктер: кәмелеттік жасқа толған, тұлғалық және кәсіби тұрғыда өзін-өзі айқындау үстінде тұрған жоғары сынып оқушылары оқуға саналы түрде қарайды, болашақ мамандығын таңдауда объективті факторларды ескереді.Отбасы құндылықтарын түсінеді және кейде асыра бағалап жібереді. Бұл кезеңдегі достық өте маңызды және көбінесе эмоционалды қолдау болып табылады. 1-тапсырма: презентация материалына және біздің әңгімемізге

А4
форматынд
ағы
парақтар,
қаламдар,
қарындаш-
тар

	сүйене отырып, "өз балаңыздың портретін" құрыңыз, сіздің ойыңызша, оның жеке тұлғасына тән ерекшеліктер қанадай екен?	
10 мин.	"Менің балам – дербес тұлға" жаттығуы Қатысушылар топтарға бөлінеді. Педагог «нысана» үлгісін көрсетеді, яғни бір-бірінде орналасқан шеңберлер. Жаттығу ата-ана баласы мектеп бітіргеннен кейін баласының бойында қандай қасиеттерді, қабілеттерді, дағдыларды көргісі келеді деген сұраққа жауап беруден басталады. 1.Қатысушылар мектепті бітіргеннен кейін баласында көргісі келетін дербес тұлғаның қасиеттерін, қабілеттерін, дағдыларын атайды. 2. Жоғарыда айтылғандардың ішінен топ ең маңызды бес қасиет пен дағдыларды таңдап, оларды шеңберлер (нысана) бейнеленген сызбаның ортасына енгізеді. Шеңберлердің ортаңғысы барлық аталған қасиеттері бар "дербес тұлғаны" білдіреді. 3.Әрбір қатысушы оның баласы, ата-анасының пікірінше, шеңбердің ортасына қатысты қай жерде тұрғанын кез-келген белгіні фломастермен белгілейді. 4.Қатысушылар шеңбердің ортасына жақындауға көмектесетін, балаларда тәуелсіз тұлғаның қасиеттерін дамыту әрекеттерін ұсынады. Ең қызықты ұсыныстар тақтаға/флипчартқа жазылады.	Ватман парақтары түрлі-түрлі фломастер
	Ата-бабаларымыз балалардағы дербестікті қалай тәрбиелеген Мұғалім тәрбиенің ұтымды дәстүрінде балалардың дербестігін дамытудың өзіндік тәсілдері мен амалдары болғанын көрсететін тарихи фактілерді еске түсіруді ұсынады. Әңгіме Қазақтарда жаңа туған балаға баламен бір мезгілде туған үй жануарын (құлын немесе бота) беру дәстүрі (басіре) болған. Ол балаға тиесілі болған және онымен бірге өскен. Жануарды күтіпбағу баланың қамқор, жауапты болуына, және тірі тіршілік иесінің өмірін бағалауға көмектесетін. Қазақ отбасында балаларды 5 жасқа дейін бетінен қақпай өсіру кезеңі болған. Баланы «патшадай» еркелететін. Ал 6 жастан 15 жасқа дейін – «құл сияқты» – қатаң түрде еңбекке баулу – қозы бағуға, отын дайындауға, ауыздық, қамшы тоқуға, тері илеуге, сарай салуға, атқа мінуге үйреткен. 15 жастан кейін оған «тең адам» ретінде қараған. 13-15 жасында балаларды ересектер деп санап, қоғамдық жиналыстарға қатысуға рұқсат беріліп, олар шаруашылық және өндірістік жұмыстарға белсене араласты. Педагог ата-бабаларымыз балаларды еңбекке баулу арқылы дербестік пен жауапкершілікке тәрбиелегеніне тоқтала отырып, талқылауға шақыру үшін сұрақтар қояды:	

	2-тапсырма. Ата-ана назарын баланың дербестігіне қатысты өз түсінігі мен іс-әрекетіне аударуды көздейді. 1. Нұсқалардың бірін таңдай отырып, «Баланың дербестігі» сауалнамасының сұрақтарына жауап беріңіз. Соңында жауаптарыңызға сәйкес әріптерді жазыңыз. 2. Жауаптарыңыз бойынша кестені толтырыңыз. Ата-аналарға арналған сауалнама 1.Сіз ұлыңызбен/қызыңызбен киім сатып алуға барасыз. Таңдау қалай жүреді? А. Әрине, мен таңдаймын. Егер таңдауды балаға тапсырсам, ол күлкілі көрінетін болады. В. Біз баламен бірге таңдаймыз, әртүрлі нұсқаларды өлшеп көреміз және әрқайсысының орындылығын талқылаймыз. С. Бала өзі таңдайды. Менің ойымша, бұл соншалықты маңызды емес. 2.Сізге балаңыздың достарының бірі ұнамайды. Сіздің әрекеттеріңіз: А. Мен араласуға тыйым саламын. Өскенде рахмет айтады. В. Баламен сөйлесемін, өз ойымды түсіндіремін, оны тыңдаймын. Мен тыйым салмаймын, бірақ қарым-қатынасты бақылауға тырысамын. Сонымен қатар, досын жақынырақ тану үшін оны қонаққа шақырамын. С. Кім болса дос болсын, бала өз қателіктерінен сабақ алуы керек. 3.Үй тапсырмасын орындауға қатысты сізге тән сөздер. А. Бүгін қандай тапсырма берді? (Баланың күнделігін қарап отырып). В. Бүгін тапсырма көп берді ме? Көмек қажет болса, шақыр. С. Отыр, өзің жаса. Бұл сенің жұмысың. 4.Сіз ұлыңыздан/қызыңыздан мазмұны ұнамайтын кітап/журнал таптыңыз. Не істейсіз? А. Мен оны алып қоямын, оған оны оқудың қажеті жоқ. В. Мен балаға мұны неге оқудың қажеті жоқтығын түсіндіремін. С. Тыйым салудың қажеті жоқ, өйткені тыйым салынғанына карамастан керек болса тауып алады. 5.Егер сіздің балаңыз сыныптасымен қақтығысып қалса, қалай әрекет етесіз? А. Мен бірден әрекет етемін және бұл мәселені шешемін. Мен сыныптасының ата-анасына қоңырау шалып, мектепке келіп, мұғаліммен сөйлесемін. В. Мен баланы тыңдаймын, туындаған жағдайдан шығудың жолын табуға көмектесемін, бірақ егер бала мәселені өз бетімен шеше алмаса ғана араласамын. С. Мен араласпаймын, бала қиындықтарды жеңуге және одан шығудың жолын табуға үйренуі керек. 6.Баланың қосымша білімін алуын таңдау қалай жүреді?	Шығарылғ ан дайы н сауалнамал ар
--	---	---

жүйелі қатысуын бақылаймын.

С. Шынымды айтсам, мен баланың қандай қосымша сабақтарға баратынын білмеймін.

7.Сіздің балаңыздың үйдегі міндеттері бар ма?

А. Менің ойымша, үй тапсырмасын орындау және жақсы оқу – баланың басты міндеті, қалғаны-ата-ананың қамқорлығында.

В. Иә, әрине, олар онша көп емес, оларды бала еңсере алады және оларды орындау міндетті.

С. Бала өз істері мен тәртібін өзі басқарады, ал егер оның бөлмесінде тәртіпсіздік немесе киімі мыжылған болса, бұл толықтай оның жауапкершілігі.

8.Таңертең баланың оянуы қалай болады?

А. Баланы уақытында көтеріп, оның кешігіп қалмауын қадағалау – бұл менің жауапкершілігім, ол оятқыш дабылын естімеуі мүмкін.

В. Мен баланың кештен бастап оятқышты қосуын қадағалаймын, бірақ оның мектепке ұйықтап қалмауын қадағалаймын.

С. Бала уақытты өзі басқаруы керек, егер ол бірнеше рет ұйықтап, мектепке кешігіп қалса, онда бұл оған сабақ болады.

9.Баланың өскенде кім болатыны туралы армандарына қалай қарайсыз?

А. Армандар армандармен, ал біз балаға беделді мамандықты таңдап қойдық, ол осы жаста өзі не шеше алады?

В. Мен балаға Мамандықтар әлемі мен олардың сұранысының толық бейнесін беруге тырысамын және өзі таңдауға мүмкіндік беремін.

С. Ол қазір армандайтын нәрсе аз ба, ол мектепті бітіреді, сонда шешсін.

10.Сіздің отбасыңыздағы тәрбие стилін қалай сипаттауға болады?

А. Біз қатаң ережелерді орнатамыз және баланы "жақсы" және "жаман" деген не екенін өзі анықтай алмайынша толығымен басқарамыз.

В. Біз ережелерді белгілейміз, бірақ олар не үшін қажет екенін және егер олар орындалмаса не болатынын түсіндіреміз. Егер біз баланың ережені меңгергенін көрсек, бақылауды біртіндеп әлсіретеміз.

С. Біз балаға қалағанын жасауға мүмкіндік береміз, өйткені ол тек тәжірибе арқылы дербес болуға үйренеді.

Бақылау	таңдау құқығы	дәлелдеу	тәрбие стилі

Бақылау: қатаң / ақылға қонымды / бақылаусыз

Таңдау құқығы: бар / жоқ / араласпау

Дәлелдеу: қажет / жоқ

Тәрбие стилі: авторитарлық / демократиялық / либералды

	тапсырмасы бар дайынд кестелер беріледі. Кестенің оң жак бағаны толтырылмаған. Кестелер жоғары сынып оқушысының мінез-құлқының 2 кезеңін көрсетеді. Ата-аналарға жоғары сынып оқушысының дербестік білдіруінің үлгілік көріністеріне жауап қайтарудың өз нұсқаларын беру ұсынылады.. Нәтижелері бар топ өкілдерінің сөйлеген сөздері ата-аналардың ықтимал әрекеттері мен реакцияларының кеңейтілген тізімін жасауға мүмкіндік береді.	форматындағы парақтар, қаламдар, қарындаштар
	Балалармен бірге жасаймыз (топтық жұмыс) Келесі тапсырмада ата-аналарға балалармен бірлескен ішараларды ұйымдастыру тәсілдерін қолданып көруге кеңес беріледі. Қабырға газеті түрінде балалар мен ересектердің эмоцияларын рефлексиялау дағдылары, сондай-ақ мақсат қою дағдылары дамиды. Әр топтағы қатысушылар өздерінің қабырға газетін жасайды, шығармашылық қабілеттерін көрсете отырып, эмоцияларды белгілеу үшін өз белгілерін ұсынады. 4-тапсырма.Отбасылық қабырға газеті-балалар мен ата-аналар үшін эмоцияларды білдіру, мақсат қоюдың ортақ кеңістігі. ✚ Эмоциямызды білдіреміз. Сезімдеріңізді талдауға арналған тамаша жаттығу-көңіл-күй күнделігі. Көңіл-күйіңізді әртүрлі белгілермен белгілеңіз және оны жасауды балаңызға ұсыныңыз. Оны түрлі-түсті стикерлермен, смайликтермен, суреттермен (күн, жаңбыр және т.б.) белгілеуге болады, өз белгілеріңізді ойлап табуға болады. ✚ Мақсаттарды қабырға газетіне жазамыз— 1 күнге, аптаға, айға. Біз мақсаттарды, олардың орындалуын бірге талқылаймыз, егер бірдеңе болмай жатса – талдаймыз. Топтарда орындалатын келесі "Тепе-теңдік дөңгелегі" тапсырмасы балалардың жоспарлау және талдау дағдыларын дамытуға көмектеседі. Педагог үлгіні көрсетеді.	

	Тапсырма 5. "Тепе-теңдік дөңгелегі "(топтық жұмыс) Қағазға шеңбер сызып, оны бірнеше секторға бөліңіз. Әр секторды он бөлімге бөліңіз. Бұл секторлар-өмір салалары. Оларды өзіңіз таңдай аласыз: мектепте оқу, адамдармен қарымқатынас, өзін-өзі дамыту, хобби және басқалар. Балаңызға белгілі бір салаға қанша уақыт пен күш жұмсай алса, сонша бөлімді бояуды ұсыныңыз. Әрқайсысын 1-ден 10-ға дейін бағалауға болады. Нәтижелерді талдаңыз: 1. Қай салада ең жоғары көрсеткіш бар? Ал ең төмен? 2. Қай салаға қалағандай көп көңіл бөле алмадым? 3. Мұндай көрсеткіштерге бала риза ма, әлде келесі оқу жылында бір нәрсені өзгерткісі келе ме? Тепе-теңдік дөңгелегі жылды жоспарлау үшін де, нәтижелерді талдау үшін де қолданылады: қайсысы жақсы/нашар болды. Нәтижелердің неліктен дәл осындай болғанын түсіну маңызды.	
	Бұл шағын тапсырма ата-аналардың балаға "дұрыс" сұрақтар қою қабілетін дамытуға бағытталған. Ата-аналарға сұрақтарды талдау және осы тізімді өз бетінше толықтыру ұсынылады. Әңгіме Әңгімелесу - адамды рефлексияға үйретудің тиімді әдісі. Сезімдер, эмоциялар және әрекеттер туралы сөйлесу өзін-өзі талдау дағдысын жақсы дамытады. Балаңызбен өткен күнді, жоспарлар мен мақсаттарды, тәжірибені талқылауды әдетке айналдырыңыз. Көмекке келесі сұрақтарды аламыз: Сен үшін бүгінгі ең қызықты нәрсе не болды? Сен қандай қиындықтарды бастан өткердің? Сенің бүгінгі әлеміңде ең оңай және ең қиын нәрсе не болды? Бүгін не үйрендің, қандай сабақ алдың? Ал ертең не істегің келеді? Осы сұрақтар тізімін өз сұрақтарыңызбен толықтырыңыз. Осы сұрақтарға өз жауаптарыңызды балаңызбен бөлісуден тартынбаңыз. Бұл бөлісету үлгісі ғана емес, ең алдымен сенімді қарым-қатынас құрудың жолы.	
	Сабақ соңында рефлексия жүргізіледі: * Сізге жаттығулар ұнады ма? * Олардың әрқайсысының құндылығы неде? * Орындау қиындықтары қандай қиындықтар болды? • Сіз қайсыны орындағыңыз және оны үйде жүзеге асырасыз ба?	
	Бірінші сұрақ – балаңызды ересек өмірге дайындауда оларға қалай кеңесші және көмекші болуға болады. <i>М. Кенинг</i>	

5–9 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫҢА АРНАЛҒАН

Адрес: 105080, Москва, ул. Мясницкая, 28, стр. 1, пом. 101, к. 1.

Оқытушы: Аманжол Аманжолұлы: **Алғашқы калай бейімделеді**

Мойынсұнбау – ... қатынастың дұрыс болмауына қарсы тұруы

Сабақтың мақсаты: оқушыларды жаңа жағдайға бейімдеу
қабілеттерін дамыту.

Міндеттері:

1. Бейімделуінің физиологиялық және эмоционалды өзгерістер болатынын түсіндіру.
2. Ата-ана мен баланың мектепте оқуға бейімделуінің физиологиялық және эмоционалды өзгерістерімен таныстыру.
3. Оқушының оқуға қолайлы жағдай жасау дағдыларын қалыптастыру.

ҰЛТТЫҚ КҮНД

Ынтымақтастық, патриоттық, әлеуметтік интеллект, эстетикалық, эмоционалды интеллект, шығармашылық.

Жауапкершілігі жоғары, ашықтық, ынтымақтастыққа дайын болу.

Күтілетін нәтиже

1. Ата-аналар балалардың өз-құлқындағы өзгеріс себептерін білгенде, олардың қызығарлықтарын қолдануға машықтанады, оларға көмектеседі.
2. Ата-аналар балалардың өзіндік қызығарлықтарын тез әлеуметтік, психологиялық бейімделуіне көмектеседі.

Жоспар

I. Кіріспе. Бейімдеу. Тапсырмалары II.

Негізгі бөлім.

1. Кейсті талдау 2. «Қызықтарымды білдіріп аламын» тренингі.

<https://www.youtube.com/channel/UCv8UW0TlR9DQXGKtYdF6w>

A

- 3.Балалардың бейімі мен сана-сезіміне қанша ақпарат

4.https://www.youtube.com/watch?v=UW08tYDQo6E&ab_channel=SON%C4%9EYP

ARTA

- 5.«Балалардың бейнесі» тақырыбына жазған шығармасы **III.Қорытынды.**

Қорытындылау, ті

Сабақтың ұзартылған

[illegible]

10 мин.	Құрметті ата-аналар! Бүгінгі бесінші сәттегі сабақ туралы	Сабақта елеулі оқиға: балаңыз сабақта оқушы жаңа оқыту	Слайд
	жүйесіне кіреді. Жаңа және түрлі пәндермен Балаңыздың басқару уақыт аралығында Балаңыз оқушының Балаңыздың мектептегі Баланың мектептегі Ата-аналардың психологикалық кезеңнен 1-кейс Сіздің балаңыз келеді, оқушы тудырма мұғалім кейде н келтіреті қозғалад өзгелер ерекшел барлығы әсіресе, Сынып пәнінің гипербе оқушыл тынышт оның осы тастаған Үйде А орында келеді. аяқтауға себебі о математ оның ж Балаға жүктеме мұғалім тәртіпк Жауап А Бұл әзіл жазалы қалалы	текрісі, жаңа пән мұғалімдері олды. сабақта міне, бір ай өтті. Осы уақыт пайда болуы мүмкін: Сізге туындаған қиындықтар. ары. аламын. баланың мектептегі мәселелерін алғашқы не ізденімпаз болып өсіп қиындық басқа қиындық Айдос есімді балаңызға Айдос есімді сабақтағы тәртібі оқу процесіне кедергі тыныш отырмайды, көп алмайды, өзімен қоймай, дер айтып мазалайды, ысады. Жалпы, мұнын мінез-құлық, бірақ бұл, көрінеді. райды, бірақ математика ы, ашуланады. Айдоста да мұғалім бүкіл сынып ы, қатаң ескерту жасап, ыптен ренжіп келді. Сіз ырлық дәптерлерін бояп ы бастағанын байқадыңыз. оған үй тапсырмасын үсіріп, көмектесуге тура ысқанмен, соңына дейін ысау да қиынға соғады, ын ойнағысы келеді. Ал ырындау үшін, Сіз үнемі сінің қарқынына, оның ыктемесуге, математика ыау үшін, баланы қалай ын біліп алып, содан соң ыерсіз және телефонсыз ыде қоймаса, онда туған	

келмей	к	ем	тіпті әкесінің белбеуіне де
жүгіну	ж		
Б			
Қазір б	қ	Ол мұғалім үшін қатты	
алаңдай	а	назары жетіспей жатқан	
шығар,	ш	сап	кеткен болатын. Мүмкін
мәселел	м	ры	йланысты шығар. Ал
мұғалі	м	кер	лар. Ертең шай, кәмпит
сатып	с	мұ	іне басымды иіп, барып
қайтам	қ	та	мауын сұраймын.
В			
Мен о	м	сыратын жері болмаса,	
мектеп	м	гігі	айын, ол менің және
әкесінің	ә	мен	ырмасын. Бұл біздің
пробле	п	иде	з сабақтарында дұрыс
жұмыс	ж	тып	тыпты тәртіпті сақтай
алмай	а	е	және ондай мәселелер
жоқ. Ү	ж	ті,	тыныш отырмапты,
ол ба	о	ректігін	біліп, ескерту
жасау	ж	ікі	шін мені мазалай беруі
керек	к		
Біз би	б	е м	ика сабағында сондай
әрекетк	ә	ікі	е. Бұл жаста ондай
әрекет	ә	і	ен шықпау керек еді.
Егер	е	қ	ен қаласа, демек, оған
сол не	с	е	сынып жетекшісімен
сөйлес	с	е	мен. Мұның барлығы
жайы	ж		
2-ке			
10 ж	ж		қызының мектептен
көңі	к		Ол таңертең қиналып
тұра	т		баққа бармау үшін
көңі	к		үрлі сылтаулар айта
бас	б	ұр	қыз ерекше ештеңе
болм	б	и	болып, оның қазіргі
уақ	у	ін	ршап жүргенін және
үйд	ү		асын қызының соңғы
екі	е		барғысы келмейтіні
таң	т		
Ола	о		езде, анасы қызын
қуа	қ		шыпешеді, бірақ қыз
өзін	ө		лектен үзілді-кесілді
бас	б		қара түсті жейде
таң	т		
Кел	к		тұрғанда, анасы
Әсе	ә		сөйлесіп, дене
шы	ш		ай алмаған Әселге
сын	с		ыларының күлгенін
кез	к		
Ұл	ұ		айтады, бұл жағдай

мектепке жайыла бастайды. Әсел бұл туралы үйіндегілерге ештеңе айтпайды. Анасы қызының құрдастарының алдында мазаққа калуынан қатты қорқады. Енді бәрі өз орнына келді, өйткені Әселдің сыныбында дәл сол бейсенбі күндері кесте бойынша дене шынықтыру сабағы болады. Әселдің артық салмағы жоқ, оны толық деп де айтуға болмайды. Бірақ сүйегі ірі болғанына байланысты (гиперстеникалық дене бітімі) және басқа қыздармен салыстырғанда жақсы дамығандықтан, ол үлкен және мықты болып көрінеді. Анасы қызының қатты күйзеліп, өз денесінен ұяла бастағанын білді.

Жағдай өте күрделі еді, өйткені бұл оқиға туралы Әсел үйіндегілерге ештеңе айтпады.

Сіз бұл жағдайда қыздың анасының орнында не істер едіңіз, мектептегі қорлау мен психологиялық жарақаттың алдын алу үшін қалай әрекет етер едіңіз?

Жауап нұсқалары:

А

Мен қызымды ренжітуге жол бермеймін, мұндай жағдайды елеусіз қалдыруға болмайды, ал мектеп қайда қарап отыр! Егер қызы ештеңе айтпай жасырса, демек, жағдайдың бақылаудан шығып кеткені. Бүгін мен сынып жетекшісіне қоңырау шаламын, ертең мектепке барып, қызымның сыныптастарымен сөйлесемін, қажет болса, балаларын орнына қойдыру үшін ата-аналарына қоңырау шаламын. Ал егер одан ештеңе шықпаса, балаларды орындарына өзім қоямын! Қызыма да сабақ болады, мұндай нәрсені жай қалдыруға және босаңсуға болмайтынын білсін.

Б

Мен қызыммен жұмсақ сөйлесемін. Ертең сынып жетекшісіне қоңырау шалып, оның сабаққа әзір бара алмайтынын айтамын. Қызыммен сөйлесіп, оны кімнің ренжіткенін білемін, мектептен кейін олармен кездесіп, енді ренжітпеуін сұраймын, барлық атааналарға қоңырау шаламын. Мен бұл жағдайдан шығуға тырысамын.

В

Өзірге ештеңе айтпаймын, бұл жағдайды өзі шешсін. Мен шу шығармаймын, қазір барлық бала қатыгез, ол да үндемей қалатындардан емес, мүмкін өзінің де кінәсі бар шығар. Бізге айтпағанына қарағанда, қорқынышты ештеңе жоқ сияқты. Қайткенде де ол өзін қорғай білуі керек, ұжымда өмір сүруді үйренсін, бұл болашақта өзіне қажет.

Г

Біраз уақыт бақылап көрейін, сәті келгенде онымен ашық сөйлесіп, мұндай жағдай менің де басымнан өткенін айтамын және қызымды әрқашанда қолдайтынымды жеткіземін. Ол менің әрдайым сонымен бірге екенімді және бұл жағдайдан да бірге шығатынымызды білуі керек. Сымбатты көрінуі үшін қажет болса, спортпен айналысқанын да қолдаймыз. Дене шынықтыру сабағында нақты не болғанын, оның қаншалықты қиындап кеткенін, қызымның бұл жағдайға қалай әрекет еткенін және өзін қаншалықты қорғай алғанын түсіну керек. Ең бастысы, оның бізбен сөйлесуден қорықпай, өз мәселелерімен бөлісуі үшін, бізге

	сенуі қажет. 3-кейс Раушанның анасының мамандығы мұғалім болғанымен, жұмыс істемейді. Міне, екі айдан бері Раушан мектепке бармайды. Мектебінде, сыныбында психологиялық жарақат, стресс немесе жанжал жоқ екені анықталды. Ол тек мектепте оқудан жалықты. Үйінде отырып, қызықты нәрселермен айналысқысы келеді. Анасы, оның айтуынша, Раушанды мектепке баруға үгіттейді, бірақ жағдайды реттеу үшін бірде-бір нақты әрекет жасамайды. Қыз анасын мазақтап, оғаш қылықтар көрсетеді. Раушанның мұндай мінез көрсетуінің себебі неде? Анасы баласы үшін ақылын тыңдап, кеңес сұрайтын, құрмет тұтатын маңызды жан бола алмады, сондықтан ол жауапкершілікті баланың өз мойнына жүктеді ме? Қыз қазірдің өзінде ересектердің бақылауынан шыққан, оның ендігі дұрыс дамуы қиын болады. Әзірге Раушан анасымен бірге, бірақ болашақта оларды не күтіп тұр?	
20 мин.	Кейсті талдап, сұрақтарға жауап алғаннан кейін, 3 топқа бөлінуді ұсынамын. «Мен балаға қалай көмектесе аламын» тренингі «Шешім ағашы» – ватманмен жұмыс: топтар жағдайдың шешімін жазады, содан кейін ватмандырымен ауысып, көршілердің ватманына өз идеяларын қосады. «Бесінші сынып оқушыларын негізгі мектепте оқуға бейімдеудегі қиындықтар» карточкалары. Мен сіздерге үш топқа бөлінуді ұсынамын. Сіздердің үстелдеріңізде қаламдар мен ватман парақтары жатыр. Сосын тағы сұрақтар бар. Әр топ екі сұраққа жауап береді. Оларды бірлесіп талқылап, тұжырымдап, жауаптарын жазыңыз. Тапсырманы орындау үшін 10 минут беріледі. Бірінші топқа арналған сұрақтар: Бесінші сынып оқушысы бейімделу кезінде қандай физиологиялық қиындықтарға тап болады? Мен қалай көмектесе аламын? Екінші топқа арналған сұрақтар: Бесінші сынып оқушысы бейімделу кезінде қандай психологиялық қиындықтарға тап болады? Мен қалай көмектесе аламын? Бейімделу кезеңінде балаларда қандай әлеуметтік қиындықтар туындайды? Мен қалай көмектесе аламын? Содан соң, жауаптарды бірге талқылаймыз.	
5 мин.	Табысты психоэмоционалды бейімделудің белгілері: 1. Оқу процесіне қанағаттану сезімі Бала мектеп туралы қуана айтады және оған қуана барады. 2. Бағдарламаны игеру Балаға ұсынылған тапсырмаларды орындау қиыншылық тудырмайды. Егер бала дәстүрлі бағдарлама бойынша жұмыс істесе, бірақ кейбір қиындықтарға тап болса, оны басқа	

	балалармен салыстырып, кінәлап, кемшіліктерін бетіне баспай, қолдау көрсету маңызды. Егер күрделі бағдарлама аясында оқыған	
--	---	--

	кезде қиындықтар туындаса (мысалы, кез келген пәнді тереңдетіп оқу), ата-аналар әдеттегі бағдарламаға көшуді қарастыруы керек. 3. Тәуелсіздік дәрежесі Бала тапсырмаларды өз бетінше орындауы керек, сәтсіз әрекеттерден кейін ғана ол ересек адамнан көмек сұрай алады. Көптеген ересектер алғашқы кезден бастап көмектесе бастайды – бұл үлкен қателік. Бала үй тапсырмасын дайындауда сондай әрекетке тез үйренеді де, болашақта оны өз бетінше орындау қиынға соғады. 4. Мұғаліммен және сыныптастарымен қарым-қатынасына көңілі толуы Бұл негізгі белгілердің бірі. Егер бала мұғаліммен және сыныптастарымен үйлесімді қарым-қатынас орнатса, бейімделу процесі де жеңіл өтеді.	
5 мин.	Сәтті физиологиялық бейімделудің белгілері: Тұрақты күн режимі. Баланы осы режимге бірден емес, біртіндеп әкелу маңызды. Толыққанды ұйқы. Ыңғайлы жұмыс орны. Жиһазды дұрыс таңдау (баланың бойына сәйкес келуі) маңызды, жарық көзі баланың сол жағында болуы керек. Таза ауада серуендеу (күніне кемінде екі сағат). Сабақтан кейінгі демалыс (іс-әрекеттің өзгеруімен). Дұрыс тамақтану. Айналадағы адамдарға оң көзқарас. Табысқа ұмтылу. Ұйықтар алдында теледидар мен компьютерлік ойындарды көрмеу.	

Тананың артынан оның айтқандарының бір бөлігін қайталайды. Бірнеше сөзді қайталауға, синонимдерді таңдап алуға болады. Мысалы, бала: «Мен сіздің маған қажеті жоқ бақылауыңызды орындамаймын!» дейді. Мұғалім қайталайды: «Сен бұл бақылауды орындағың келмейді». Бұл мысқылға ұқсас болып көрінгенімен, мұндай «жаңғырық» ренішке әкеліп қана қоймайды, керісінше, диалогты азды-көпті ұтымды бағытта жалғастыра отырып, өз сөз тіркесін нақтылауға деген ұмтылысты тудырады.

Естігенін қайталау

Тағы бір әдіс – парафраза; мұғалім әңгімелесушіні дұрыс түсінгентүсінбегенін анықтауға тырысып, естігендерін қайталап айтып береді. Көп жағдайда бұл шынында да қажет, өйткені біз әрқашан жеткілікті түрде анық сөйлей бермейміз, өйткені әр адамның сөйлеуінде көптеген олқылықтар кездеседі. Мұның бәрі сөйлеушіге түсінікті, бірақ тыңдаушыға әрқашан айқын, түсінікті бола бермейді.

Түсіндіру

Үшінші әдіс – түсіндіру. Бұл айтылғандардың қорытындысы. Баланы белсенді тыңдау әдістерін толығырақ етіп мынадай топтарға бөлуге болады.

Кідіріс

Бұл техниканың мәні мынада: егер біз сұхбаттасушының толық сөйлей алмай отырғанын көрсек, оның айтуына мүмкіндік беріп, кідіре тұру керек. Бізге бәрі түсінікті болып көрінгендіктен, ол үшін сөйлеуге тырысудың қажеті жоқ. Баланың осы тақырыпта не ойлайтынын білу үшін, оның көзқарасын, пікірін тұжырымдау үшін жиі кідіру қажет. Бұл баланың уақыты және оны өз қалауынша өткізуі тиіс.

Нақтылау

Біз сұхбаттасушыдан оның меңзеген нәрсесін дұрыс түсінгенімізді нақтылауын сұрауымыз керек. Бұл көбінесе баланың ойын дұрыс түсінбей, ол туралы басқаша немесе оның ойлағанына сәйкес келмейтін нәрсені көруіміз мүмкін кезде қажет.

Осы сәтте екі алма туралы астарлы әңгімені еске түсірсек. Анасы бөлмеге кіріп, кішкентай қызының қолында екі алма бар екенін көреді. «Қандай әдемі алма! – дейді анасы. – Маған біреуін берші!». Қыз анасына бірнеше секунд қарап тұрады да, екі алманы тез-тез тістеп алады. «Қызым менен алманы аяғаны ма?» – деп анасы қатты қобалжиды. Ол ренжіп үлгергенше қызы оған алманың бірін беріп: «Міне, анашым, мына алманы ал: осы тәттірек екен!» – дейді. Бұл астарлы әңгіме адамды дұрыс түсінбеу, оның әрекеттерін немесе сөздерін бұрмалау қаншалықты оңай екенін еске салады.

Қайталау

Белсенді тыңдалымның бұл әдісі әңгімелесушіден естігенімізді өз сөзімізбен қайталауды ұсынады. Оның мақсаты – өзінің қызығушылығын көрсету, сонымен қатар, біз бір нәрсені дұрыс түсінбеген жағдайда, сұхбаттасушы бізді түзете алады. Одан да басқа, қайталау әңгімеден белгілі бір аралық қорытынды жасауға мүмкіндік береді.

Ойдың дамуы

Бұл сұхбаттасушының айтқанына жауап, бірақ белгілі бір

	жазатпен: ересек адам баланың ойын жалғастырғандай болады, бұл оқиғалар немесе әрекеттер неге әкелуі мүмкін, олардың себептері қандай болуы мүмкін және т.с.с. болжам жасайды. Қабылдау туралы хабарлама Бұл әдіс бойынша ересек адам балаға оны түсінгені туралы хабарлайды. Бұл белгілі бір вербальді хабарлама туралы, бірақ оны: әңгімелесушіге бетпе-бет келу, басын изеу, мойынсұну сияқты вербальді емес түрде көрсеткен жөн. Сыртыңызбен тұрып немесе жан-жаққа қарап сөйлесуге болмайды. Өзін-өзі қабылдау туралы хабарлама Бұл әңгімеге байланысты эмоционалды күйіңіз туралы хабарлама. Мысалы: мен ренжідім, мені ренжіткен сенің сөздерің; немесе: мен мұны естігеніме қуаныштымын. Бұл әдеттегі "мен-хабарлама", бірақ әңгімеге байланысты ол эмоционалды байланыстың болуын көрсетеді. Әңгіме барысындағы ескертулер Бұл белсенді тыңдалым техникасын қолдану кезінде қажет болатын әңгіме барысы туралы шағын тұжырымдар; мысалдар: "Менің ойымша, біз бұл мәселені талқыладық", "Менің ойымша, біз жалпы қорытындыға келдік" және т.б.	
	Әңгіме Мен мәселеге қатысты ойланып, оны үйде орындауды ұсынамын: 1. Тамақтану білімді игеруге қалай әсер етеді. Бір аптаға пайдалы таңғы ас мәзірін жасаңыз. 2. Екінші ауысымдағы баланың оқуын ескере отырып, күн тәртібі қандай болуы керек. Баламен бірге күн тәртібін жасаңыз. 3. Өзіңізге жауап беріңіз: "Менің баламда мені не қызықтырады?»; "Ол нені жақсы істей алады?».	
	Сіздер, ата-аналар, оқу мектептің орта буынына ауысқанда, балалардың қолайлы бейімделуі үшін, оларға көңіл бөліп, сүйіспеншілік таныту арқылы көмектесе аласыздар.	

5–9 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА-АНАЛАРЫНА АРНАЛҒАН

1 САБАҚ

Баланың бас ұстазы – ата-ана Позитивті ата-ана болу: тыңдау, есту, өзін естірте білу

Сабақтың мақсаты: оң тәрбиенің мәнін, принциптерін және дағдыларын дамыту арқылы ата-аналардың педагогикалық мәдениетін дамыту.

Міндеттері:

- 1.Ата-аналарды позитивті ата-ана болу құзыреттерін игеруге ынталандыру.
- 2.Ата-аналарды позитивті ата-ана болудың мәнімен, қағидаттарымен, әдістерімен таныстыру.
- 3.Ата-аналарға позитивті ата-ана болу дағдыларын игеруге көмектесу.

Ұлттық құндылықтар мен жеке қасиеттер:

- ата-ана борышы, сүйіспеншілік, жеке тұлғаға деген құрметі, сенімі, қамқорлығы, ашықтығы;
- адалдық, мейірімділік, қайырымдылық, оптимизм, позитивті ойлау, эмоционалдық интеллект, ынтымақтастыққа дайын болу, әзіл сезімі

Жоспар

I.Кіріспе бөлім:позитивті ата-ана болу неге маңызды. **II.**

Негізгі бөлім:

1. Жасөспірімдердің жас ерекшеліктері.
2. «Позитивті ата-ана болу» ұғымының мәні
3. Тапсырма: «Сіздің балаңыздың портреті», «Позитивті ата-ана болу қағидаттары», «Сіздің балаңыздың күшті тұстары». 4. Жаттығу: «Бағдаршам», «Белсенді тыңдау» **III. Қорытынды:** қорытындылау, тілектер.

Ресурсы: Форматы А4 парақтары, қаламдар, қарындаштар; қызыл және жасыл түсті карталар; «Терабитияға апаратын көпір» фильмінің үзіндісі (2007 ж, АҚШ, реж. Габор Чупо); «Позитивті ата-ана болуға қадамдар» чек парақтары.

Күтілетін нәтижелер:

Сабақ соңында ата-аналар:

- позитивті ата-ана болу дегеннен хабардар болады,
- оның қағидаттарын, ережелерін түсінетін болады,
- позитивті ата-ана болу рухында баламен қарым-қатынастың кейбір тәсілдерін меңгереді.

Сабақтың ұзақтығы – 60 мин.

Хронометраж	Мазмұны	Ресурстар
-------------	---------	-----------

	ТАҚЫРЫП: Баланың бас ұстазы – ата-ана. Позитивті ата-ана болу: тыңдау, есту, өзін естірте білу СҰРАҚТАР: 1. «Позитивті ата-ана болу» дегеніміз не? 2. Позитивті ата-ана болудың қағидаттары мен ережелері қандай? 3. Позитивті ата-ана болудағы тәрбие әдістері, тәсілдері қандай? 4. Позитивті болу үшін ата-ана қандай ішкі ресурстарға ие болуы керек?	
5-7 мин.	Құрметті ата-аналар! Біздің сабағымыздың тақырыбы – позитивті ата-ана болу. Біз әңгімемізді өте маңызды тақырыптан бастаймыз – қазіргі жасөспірімдер қандай? Біздің балаларымыздың осы қалыптасу кезеңінің жас ерекшеліктері қандай? Физикалық ерекшеліктері Бұл жаста өсу тез болса да бәрі тегіс бола бермейді. Сондықтан жасөспірім тез шаршайды, икемсіз болады, өзін ыңғайсыз	

	сезінеді. Жыныстық жетілу белгілері пайда бола бастайды, қарама-қарсы жынысқа қызығушылық танытады. Ересектер кейде бұл жағдайды жалқаулық деп санаса, ал бұл ағзаны шамадан тыс шиеленістен қорғаудың табиғи тәсілі екен. Зияткерлік ерекшеліктері Жасөспірімнің ойлау қабілетінде өзгерістер болады. Олар құр сөзге иланбайды, фактілер мен дәлелдерді талап етеді, бәрін сынға алады. Әсіресе беделі жоғары адамдарға сыни түрде қарайды. Басқалармен бірдей сенімдерді бөліскенді ұнатпайды. Ол үшін оның қалауына қайшы келетін ойларды қабылдау қиынға соғады. Эмоционалдық ерекшеліктері Жасөспірімге оның физикалық жағдайына сәйкес көңіл-күйдің күрт өзгеруі тән. Жиі шамданғыштық пайда болады. Алайда, қажет болған кезде ұстамдылық танытуы да мүмкін. Өз көзқарастарын қыңырлықпен берік ұстануға, оларды барлық жерде орнатуға бейім. Әлеуметтік ерекшеліктері Жасөспірімдердің ересектерге қарағанда үлкен беделге ие құрдастар тобымен дос болуға деген ұмтылысы артады. Өз отбасынан тәуелсіз болғанды қалайды. Жасөспірім тезірек есейгісі келеді. Жасөспірімнің өз ұстанымы пайда болады. Ол өзін жеткілікті есейдім деп санайды және өзіне ересек адам ретінде қарайды. Алайда, ол ересек өмірге объективті түрде қосыла алмайды, бірақ ересектер дәрежесіндегі құқыққа ие болғысы келеді. Бұл сырттай ересектерге еліктеуінен көрінеді. Өз құрдастарының қандай да тәсілдермен болса да мақұлдауына қол қол жеткізуге қабілетті. Сонымен бірге, ол ата-аналардың және басқа ересектердің пікірін сезімталдықпен қабылдайды, олардың тарапынан түсіністікті қалайды. Жасөспірімдік кезеңнің психологиялық ерекшеліктері «жасөспірімдер кешені» деген атауға ие болды: өзінің сырт келбетінің бөгде адамдардың бағалауына сезімтал болып келеді; тым менмендікке салыну және басқаларға қатысты апелляциясыз пайыдау; зейінділік кейде таңқаларлық қатыгездікпен, басқалар оны мойындап, бағалауды қалау жалған тәуелсіздікпен, беделді адамдармен, жалпыға бірдей ережелермен және кең таралған идеалдармен күрес – кездейсоқ кумирге табынумен бірге жүреді. Психологиялық қиындықтардың себебі жыныстық жетілумен байланысты, бұл әртүрлі бағыттар бойынша біркелкі дамымау жағдайы. Бұл жас эмоционалдық тұрақсыздықпен және көңілкүйдің күрт өзгеруімен сипатталады. Бұл жастағы жетекші қызмет коммуникативтік қызмет болып табылады. Ең алдымен өз құрдастарымен араласып, олардан өмір туралы қажетті білім алады. 1-тапсырма: Презентация материалына және біздің әңгімемізге сүйене отырып, оған тән қасиеттерді атай отырып, «өз	
3-5 мин.		А4 парақтары, қаламдар, қарындаштар
3 мин.		Қызыл және жасыл түсті карталар
		Презентация

	балаңыздың портретін» құрыңыз. 1 – жаттығу «Бағдаршам» Сіздерге қызыл және жасыл карталар таратылды. Келесі мәлімдемелерге өз бағаңызды беріңіз. Егер сіз мәлімдемені әділ деп санасаңыз – жасыл карталарды көтеріңіз (иә). Егер мәлімдеме қате болса қызылды көтеріңіз (жоқ). Сіздің пікірлеріңіз әрқашан сәйкес келе бермеуі мүмкін. Енді даулы жауаптарды талқылайық. Мәлімдемелер: • Жасөспірім немқұрайлылық, тәкаппарлық танытса да, оның көңілі жұқа болып келеді. • Жасөспірім эмоционалды түрде салмақты және тұрақты болуы керек. • Жасөспірім өзін-өзі талдауға бейім. • Құрдастарымен шамадан тыс қарым-қатынас жасау жасөспірімге зиян болады. Жасөспірімдік шақ көп жағдайда жанжалдармен, ұрыс-керіспен бірге жүреді. • Жасөспірімдердің сұлулыққа деген ұмтылысында қисынсыз, күлкілі жағдайлар болуы мүмкін (қыздардың косметиканы асыра пайдалану және т.б.). • Егер жасөспірім ата-анасын елемейтін болса, олар оған да солай істеуі керек.	мәлімдемелер бірінен соң бірі пайда болатындай етіп жасалуы керек
10 мин.	Әңгіме: Мына жағдайды елестетіп көріңіздер: сіздің үйіңізде жөндеу жұмыстары жүріп жатыр, жиһаз жылжытылған, заттар әдетті орындарында емес, сіз бояумен (ағартумен, тазалаумен және т.б.) айналысып жатырсыз – бір сөзбен айтқанда, айналыңызда ретсіздік. Сіздің жасөспірім қызыңыз (немесе ұлыңыз) мектептен келіп, өзімен бірге досын (дос қызын) ертіп келді. Сіздің сөздеріңіз, әрекеттеріңіз қандай болмақ? <i>(бірнеше жауаптар, педагогтің реакциясы).</i> Бейнесюжетті көру <i>Енді «Терабитияға көпір» фильмінің үзіндісін көрейік.</i> Әңгімелесуге арналған сұрақтар: 1. Қыздың ата-анасы, фильм кейіпкерінің мінез-құлқына қалай қарады? 2. Бұл көріністі қандай көңіл-күй сипаттайды? Ол неден білінеді? 3. Оқиғалардың мұндай қарқыны біздің өмірімізге қатысты қаншалықты шынайы? Неліктен?	«Терабитияға көпір» фильмінің үзіндісі, 2007, АҚШ, реж. Габор Чупо

7 мин.	Позитивті ата-ана болу дегеніміз не? «Позитивті ата-ана болу» ұғымы позитивті психологиядан бастау алады. Белгілі американдық психолог, позитивті психологияның негізін қалаушылардың бірі Мартин Селигман өз кітабында оны адамға позитивті түрде әсер етуді зерттеуге итермелеген басты оқиғалардың бірін сипаттайды. Бұл оқиғаның негізіне кішкентай қызымен болған әңгіме жатты. Селигман бақшада жұмыс істеп жатқан кезде Никки деген қызымен болған бір әңгімесін айтып берді. Мартин жұмыс істеген кезде көңілін басқаға аударуды ұнатпайтын, ал Никки оған кедергі болып, арамшөптерді ауаға лақтырып, билеп, ән салды. Мартин қызына ашуланып, оған кетуді бұйырды. Ол кетіп қалды, бірақ бірнеше минуттан кейін оралды. Никки әкесіне бұрын әр нәрсеге жиі қыңқылдап жыламсырайтынын еске салды. Бірақ ол енді жылауық болмаймын деп шешіп, осы кемшілікті жеңуге тырысқанын айтты. Ол оңай болған жоқ, бірақ Никки жеңе білді. Никки өз тұжырымын жасады – адам өзін-өзі өзгерте алады. Сондықтан әкесі де оған орынсыз ренжімей алатынын айтты. Селигман бұл әңгіме оған сабақ болды деп жазады. Ол қызының дұрыс екенін мойындады және ата-ана тәрбиесі – қателерді, кемшіліктерді және ауытқуларды түзету ғана емес деген қорытындыға келді. Бала мұны өзі жасауды үйренуі керек, ал ата-ананың мақсаты оның бойындағы ішкі күштерді құрметтеу және қолдау. Дәл осындай ішкі күштер сіздің балаңыздың жолында кездесетін барлық әлсіздіктер мен өмірлік дауылдарға қарсы тұратын ең жақсы тосқауыл болады. Талқылауға арналған сұрақтар • Сіз балаларыңыздың пікірін тыңдайсыз ба? • Жасөспірімге сіздің атыңызға сын айтуға мүмкіндік бересіз бе? • Бұл сіздің Ұлттық мәдениетіңізге қайшы келмей ме? Өз пікіріңізді білдіріңіз. Қорытынды: Жаксылыққа назар аударыңыз. Балаңыздың күшті қасиеттерін, оның қабілеттері мен жетістіктерін байқап жүріңіз. Кертартпаға бей алдырмаңыз.	
--------	--	--

12 мин.

түсінгеніңізді дәлелдеңіз (мысалы, мәнін қысқаша қайталау арқылы).

2 – амал. Баланың бет-әлпетін және оның «дене тілін» мұқият қадағалаңыз. Көбінесе бала өзінің эмоцияларын (қайғы, өкініш, шыдамсыздық және т.б.) сәтті жасыратынына сенімді. Бірақ дірілдеген иек немесе көздің жылтырауы сізге басқаша сөйлейді. «Дене тіліне» сүйеніңіз, бірақ оны анық көрсетпеуге тырысыңыз. Жасөспірім шағында «эксперимент қажеттілігі» басым болатынын ұмытпаңыз.

3 – амал. Сіздің Ұлттық мәдениетіңіздегі әдет бойынша қолдау мен жігерлендіруді білдіріңіз: сөздермен, қимылдармен, арқасынан қағу, жақындау, күлімсіреу.

4 – амал. Жауап беру үшін дұрыс дауыс үнін таңдаңыз. Дауыстың үні сіздің сөздеріңіздің мағынасына байланысты екенін ұмытпаңыз. Дұрыс үнді таңдап, апелляциясыз немесе мысқылмен жауап бермеңіз – балалар мұны өздерінің жеке басына менсінбей қарау деп санауы мүмкін.

5 – амал. Өңгімені жалғастыру үшін мақұлдау сөз тіркестерін айғып қолданыңыз және оған деген қызығушылығыңызды көрсетіңіз. Бұл үшін талқыланатын тақырыпқа эмоционалды көзқарасыңызды көрсететін қысқа фразалар жұмыс істейді, мысалы: «міне, иә!», «Иә, мүмкін емес!» және т.б.

Қабылдау 5. Өңгімені жалғастыру үшін мақұлдау сөз тіркестерін қолданыңыз және оған қызығушылық танытыңыз. Бұл үшін талқыланатын тақырыпқа эмоционалды көзқарасыңызды көрсететін қысқа фразалар жұмыс істейді, мысалы: «қарайың, иә!», «Иә, мүмкін емес!» және т.б.

Біз амалдарды үйреніп, бірақ бұл жай ғана техника, «автоматты түрдегі қарым-қатынас» болуы керек. Сүйіспеншілікке толы ата-аналардың қолдауына қол жетпей қалмайы болуы керек, ал оны білдіру табиғи тұрғыдан шығуы керек.

2 – жаттығу «Менің достарым»

Белсенді тыңдау әдістерін қолдануды және сұхбаттасушының сөздеріне нағыз қызығушылық танытуды. Жаңа ғана танысқан кейбір амалдарды қолдана отырып жаттығайық.

Жұптарға бөлінеді. Жұптың бір мүшесі – жасөспірім рөлінде, екіншісі – ата-аналық рөлде. Жұптың бірінші нөмірлері қандай да бір мәселе туралы сұхбаттасуы керек, мысалы, «менің жақсы достарым жоқ». Екінші нөмірлері белсенді тыңдау әдістерін қолдана отырып, бірінші нөмірлерінің мәселесін ашып шешу. Талқылау 3 минутқа шектелетін. Содан кейін қатысушылар рөлдерін ауыстырады. Жұптың жұмыс істеу аяқталғаннан кейін қатысушылар өзінше өзінше талқылау әдістерімен бөліседі.

Талқылауға

10

	4. Жұптың біріншісі – асқан сенімді байланыс орнатудың негізін қалайды. Әңгімелесушілер өзінше таныс орнатылды ма? 5. Жасосынның қандай да бір сенімді байланыс орнату үшін қандай қасиеттері болуы керек?	
10 мин.	Қалай позитивті ата-ана тәрбие қағидаты – ата-ананың баламен қарым-қатынасына негізделген сенім. Қағидат ерестерде арқылы қолданылады – нақты нормалар, нақты тәрбие бағыттарын белгілеу тәсілдері. 2 – тапсырма. 4 топқа бөлініңіздер. Әр топқа талқылау үшін 1 қағидат ұсынылады. Ұсынылған қағидаттарды талқылау үшін басқаша естілуі мүмкін. Осы қағидатты қалай талқылауға болады? Осы қағидатты қалай қолданасыз? Сіз түсіндіретін қағидатты іс-әрекетіңізге қалай же тұжырымдаңыз. Бүкіл топқа айтып беріңіз. 1 – қағидаттың басқаша естілуі – ерекшелену қалыпты жағдай. 2 – қағидаттың іс-әрекеті – тіберу - қалыпты. 3 – қағидаттың қолдануы – эмоцияларды көрсету – қалыпты. 4 – қағидаттың іс-әрекеті – іс-әрекеттің іс-әрекеті – қалыпты жағдай.	А4 парақтары, қаламдар, қарындаштар
5 мин.	3 – тапсырма. 4 топқа бөлініңіздер. 1. Балаңыздың қандай да бір қасиетінің күшті тұстарын талқылаңыз. Осы қасиеттерді білінетін мысалдарды келтіріңіз. 2. Үйдегі қандай да бір қасиеттің күшті тұстарын талқылаңыз. Осы қасиеттерді білінетін мысалдарды келтіріңіз. 3 – тапсырма. 4 топқа бөлініңіздер. 1. Балаңыздың қандай да бір қасиетінің күшті тұстарын талқылаңыз. Осы қасиеттерді білінетін мысалдарды келтіріңіз. 2. Үйдегі қандай да бір қасиеттің күшті тұстарын талқылаңыз. Осы қасиеттерді білінетін мысалдарды келтіріңіз.	

	кажет. 3 – кезек. Балаңызға қарсылықтың қандай түрін түсіндіріңіз? Балаңызға қарсылықтың негізгі себебі – бұл нәліктен жаман іс-әрекеттерге қарсы. Қарсылықтың мақсаты – олардың әрекеттері мен іс-әрекеттерінің байланысы туралы айтуға көмектесу. 4 – кезек. Балаңызға қарсылықтың қандай түрін түсіндіріңіз? Балаңызға қарсылықтың негізгі себебі – бұл нәліктен жаман іс-әрекеттерге қарсы. Қарсылықтың мақсаты – олардың әрекеттері мен іс-әрекеттерінің байланысы туралы айтуға көмектесу. 5 – кезек. Балаңызға қарсылықтың қандай түрін түсіндіріңіз? Балаңызға қарсылықтың негізгі себебі – бұл нәліктен жаман іс-әрекеттерге қарсы. Қарсылықтың мақсаты – олардың әрекеттері мен іс-әрекеттерінің байланысы туралы айтуға көмектесу. 6 – кезек. Балаңызға қарсылықтың қандай түрін түсіндіріңіз? Балаңызға қарсылықтың негізгі себебі – бұл нәліктен жаман іс-әрекеттерге қарсы. Қарсылықтың мақсаты – олардың әрекеттері мен іс-әрекеттерінің байланысы туралы айтуға көмектесу. 7 – кезек. Балаңызға қарсылықтың қандай түрін түсіндіріңіз? Балаңызға қарсылықтың негізгі себебі – бұл нәліктен жаман іс-әрекеттерге қарсы. Қарсылықтың мақсаты – олардың әрекеттері мен іс-әрекеттерінің байланысы туралы айтуға көмектесу.	кәне міндет қоюды емес, еңіңіз салудың орнына – бұл нәліктен позитивті түрде түсіндіріңіз. Балаға оның салдарының себеп-салдарлық байланысы туралы айтуға көмектесу. дауды және естуді бастаңыз інуді үйреніңіз. Дәріс оқымаңыз, оның орнына мұқият тыңдап, сәйкес келмейтінін құрметпен әрекеттеріңіз сәйкес келуі үшін кеге сәйкес жолды бағдаршамның кенін түсіндірсеңіз, жол бойында түске өтпеңіз. е емес, жетістіктерге назар әрекеттерін мақұлдаңыз. Мысалы, апсырмасын орындаған болса, онда кателескен болса, оны бұл үшін бәрін өзі шешуге дәріс бірге қателік жіберген ісін қарастырыңыз. Ол дұрыс ырақтын. ылаңның алғашында шешімін ойластырып ісін керек болса, бала зерікпес ісін шынын жоспарлаңыз. Бұл ісін болуы мүмкін – мысалы, ісін де). әр ісін талқылай отырып, оның ісін: «Мәселе неден тұрады?», ісін: «егер...болса не болады?», ісін: «Шешіміңіз дұрыс жұмыс істейді ме?», ісін: «Кәне салмақты шешімдерді ісін».
2 мин.	Тілектер - Ата-ана, балалар, көмекші қымсыз - Жағдай қабыл (тәсіл)	сын, мінсіз ата-ана жоқ. ісін ақпаратты іздеуге және салмақты шешім ісін, тынышталуды үйреніңіз

1–4 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА-АНАЛАРЫНА АРНАЛҒАН

1 САБАҚ Отбасы – бақыт бесігі Ата-аналар өмірінің жобасы – бақытты адам

Мақсаты: ата-аналардың баланың бақытты өмірінің негізі ретінде оның әл-ауқатын қамтамасыз етуге дайындығын қалыптастыру.

Міндеттері:

- 1. Бастауыш сынып оқушыларының жас және әлеуметтік ерекшеліктері туралы түсініктерді тереңдету.
- 2. Отбасында қолайлы климат құру дағдыларын дамыту.
- 3. Баланың әл-ауқатын қамтамасыз ету үшін жауапкершілікті сезіндіру.

Ұлттық құндылықтар мен тұлғалық қасиеттер

Позитивті қарым-қатынас, тәрбие, шығармашылық, ұрпақтар сабақтастығы, денсаулық, достық, сүйіспеншілік.

Еңбекқорлық, жауапкершілік, қызығушылық, ашықтық, мейірімділік, өзіне деген талапшылдық, позитивті көңіл-күй.

Жоспар

- I. Кіріспе. Интерактивті әңгіме.
- II. Негізгі бөлім.
 - 1. Топтық жұмыс.
 - 2. Бейнеролик көру және талқылау.
 - 3. Ұжымдық шығармашылық іс-әрекет.
- III. Қорытынды. Ойлануға арналған оқиға. Музыкалық сыйлық. Жақсы тілектер.

Күтілетін нәтижелер

Сабақтың соңында тыңдаушы:

- 1. Баланың бақытты өмірінің негізі ретінде оның саламаттығын қамтамасыз етуге дайындығын қалыптастырады.
- 2. Бастауыш сынып оқушыларының жас және әлеуметтік ерекшеліктері туралы түсініктерін тереңдетеді.
- 3. Отбасында қолайлы климат құру дағдыларын дамытады. 4. Баланың саламаттығын қамтамасыз ету үшін жауапкершілікті сезінетін болады.

Ресурстар: сабақ әзірлемесі, презентация, бейнеролик, оқу тақтасы, дыбыстық динамиктер, сызық түсірілген 4 ватман парағы («Ескерту» бағанындағы түсініктеме), 4 түрлі-түсті маркер.

Форматы: аралас сабақ

Әдістер мен тәсілдер: интерактивті әңгіме, топтық жұмыс, бейнематериалды қарау және талқылау, публицистикалық мақала үзіндісімен жұмыс, «Саяхат» тәсілі. *Сабақтың ұзақтығы* – 60 мин.

Уақыты	Мазмұны	Ресурстар/ Ескертулер
--------	---------	-----------------------

20 мин.	Интерактивті әңгіме Құрметті достар! курстың алғашқы сабағына қош келдіңіздер. Сабақтың тақырыбы – «Ата-аналар өмірінің жобасы – бақытты адам». «Балаларды жақсы етудің ең жақсы жолы – оларды бақытты ету», – дейді ирландиялық әдебиет классигі Оскар Уайлд. Сіздер бақытты бала дегенді қалай түсінесіздер? (тыңдаушылардың жауаптары). Рахмет! Сіздер көп нәрсені дұрыс сипаттадыңыздар! Баланың тұлғасына көңіл аударғандарыңыз қуантады. Жеке тұлғада адамның қалай ойлайтыны, нені мақсат ететіні, нені бағалайтыны және нені маңызды деп санайтыны көрінеді. Тұлға үнемі дамып отырады. Жеке тұлғаны тәрбиелеу сәтті болуы үшін балаға не қажет екенін, оның қажеттіліктері қандай екенін түсініп, даму үшін қолайлы жағдай жасау керек. Баланың саламаттығын не құрайды деп ойлайсыз? (тыңдаушылардың жауаптары) 2022 жылы Қазақстанда қабылданған «Балалардың халахуалы индексі» мемлекеттік құжатында «хал-ахуал» ұғымы баланың физикалық және психикалық денсаулығын қолдауға және жақсартуға, сапалы білім берумен, даму мүмкіндіктерімен, қауіпсіздігімен және басқа да жағдайлармен қамтамасыз етуге бағытталған факторлардың жиынтық әсері кезінде қалыптасқан баланың жай-күйі ретінде айқындалады. Жоғарыда айтылғандарды қорытындылай келе, саламаттықтың маңызды шарттары: денсаулық, қауіпсіздік, жаңа нәрселерді білуге, айналасындағыларға түсінікті болуға, қарым-қатынас жасау қабілетіне деген қанағаттану екенін белгілеп қойайық. Мұны басқаша физикалық саламаттық, когнитивтік саламаттық, эмоционалдық саламаттық, әлеуметтік саламаттық деп атауға болады. Топтық жұмыс Баланың саламаттығы деген не екенін талқылайық. Ол	1,2 слайдтар Сабақ басында педагог ата-аналармен сәлемдесіп, оларды бірегей білім беру жобасына қатысуымен құттықтайды. 1-4-топ «Саяхат» тәсілін пайдалана отырып жұмыс істейді. 4 бөлікке бөлінген 4 ватман парағы дайындалады. Әр парақтың тақырыбында бала саламаттығының түрі көрсетілген. Саламаттық түрі – кезекті бір станция. Саламаттықтың бір түрінен екіншісіне ауыса отырып, тыңдаушылар шартты түрде бір станциядан келесі станцияға дейін саяхаттайды. <i>Парақ сызығының үлгісі</i>
---------	--	--

10 мин.	үшін «Саяхат» тәсілі бойынша топтарға бөлініп жұмыс істейміз. Біз 5 топқа бөлінеміз. 1–4 топ – зерттеушілер, 5 топ – сарапшылар. <i>1–4 топтарға (зерттеушілерге) арналған тапсырма.</i> Топқа ат қойыңыздар. Саламаттық түрлеріне саяхат жасаңыз. Баланың физикалық, когнитивтік, эмоционалдық, әлеуметтік саламаттығы неден көрінетінін жазыңыз. Нәтижені презентациялаңыз. <i>5– топқа (сарапшыларға) арналған тапсырма.</i> Топтардың жұмысын бақылау барысында жазбалардың мазмұнына талдау және қорытынды жасаңыз. Баланың саламаттығын қамтамасыз ету үшін ата-ананың жауапкершілігі қандай екенін тұжырымдаңыз. Өз тұжырымдарыңызды айтыңыз. <i>Түсініктеме.</i> Құрметті ата-аналар! Сіздер өздеріңіздің өмірлік тәжірибелеріңізге негізделген зерттеу жүргіздіңіздер. Сарапшылар өз қорытындыларын берді. Мұның бәрінің артында тұрған ең басты нәрсе – баланы тәрбиелеу үшін қоғам алдындағы жауапкершілікті түсіну. Бұл мәселеге қазақстандық заңнамада үлкен көңіл бөлінген. Ата-аналар танысуы керек барлық заңнамалық актілердің тізімі цифрлық платформада бар. Жауапты ата-ана болу үшін өз мінез-құлқыңызды талдауды, қателіктеріңізді түсінуді және оларды түзетуді үйрену керек. Осы жайындағы бейнероликті назарларыңызға ұсынамыз. Бейнеролик көру және талқылау Бейнероликті көргеннен кейін ата-аналарға талқылау үшін келесі сұрақтар ұсынылады: 1. Баланың өтінішіне әкесінің орнында болсаңыз қалай жауап берер едіңіз? 2. Ата-аналар әрқашан баласының өтініштеріне мұқият қарауы керек пе? Неліктен? <i>Түсіндірме.</i> Баланың өтініштеріне назар аудару – отбасында қолайлы климат құрудың қажетті шарты. Ұжымдық шығармашылық іс-әрекет Қазақ мәдениетінде адам өмірі кезеңдерінің мынадай атаулары айқындалған: Жаңа ғана туылған бала нәресте деп аталады. Бір жылдан жеті жылға дейін – сәби. Бір жас пен екі жастың арасындағы қыз бала – бөпе. Сол жастағы бала – бөбек. Екі жастан үш жасқа дейінгі бала – бүлдіршін.	Когнитивтік саламаттық Топ (атауы) Топ(атауы) оп(атауы) оп(атауы) Парақтан параққа ауыса отырып, топ баланың физикалық саламаттығы, когнитивтік саламаттығы, әлеуметтік саламаттығы, эмоционалдық саламаттығы қандай болатынын жазады. Бұл ретте әр топ белгілі бір түсті фломастерді пайдаланады. Саламаттықтың әрбір түрі бойынша жұмысқа 4 минут беріледі. Жазбалардың мазмұнына сарапшылар тобы, яғни 5–топ талдау жасайды. 5–топқа 4 мин беріледі. Бейнероликтің сюжеті баланың ата-анасының көмегіне мұқтаж болғанда, бірақ олар күйбең тіршілікке байланысты уақыт бөле алмайтын отбасылық өмірлік жағдайлардың бірін көрсетеді. Бала ата-анасының оның қажеттіліктеріне назар аудармауының салдарынан абайсызда ағат қылық жасайды.
----------------	--	---

Бала 1 жасқа дейін – балдырған. Бала 2 жасқа дейін – ойын баласы. Бала 3 жасқа дейін – сығыр. Бала 4 жасқа дейін – ересек бала. Бала 5 жасқа дейін – бозбала. Бала 6 жасқа дейін – жас жігіт. Бала 7 жасқа дейінгі ер адам – құр жігіт.	Балаға немқұрайлы қарау қаншалықты зиян және отбасында қолайлы климат құру қаншалықты маңызды
--	--

15 мин.	Айырықтан елу жасқа дейін – ер түлегі. Етуден алпыс жасқа дейін – жігіт ағасы. Ойлануға берілетін сұрақтар: - Қазақ халқы адам өмірінің әрбір кезеңіне неліктен үлкен мән береді деп ойлайсыз? (тыңдаушылардың жауаптары) - Біздің балалар қазір өмірдің қай кезеңінде? (тыңдаушылардың жауаптары) - Балалар өмірінің осы кезеңінің атауында негізгі белгі не болып табылады? (тыңдаушылардың жауаптары) <i>Түсіндірме.</i> Ойын баласы – бұл негізгі іс-әрекеті ойын болып табылатын ұлдар мен қыздар. Психологтер кіші мектеп жасындағы 6–10 (7–11 жас) ойын баласының ерекшеліктерін осылай сипаттайды. 1. Кіші мектеп жасындағы балалардың ФИЗИКАЛЫҚ ерекшеліктері - Осы жастағы балалар өте белсенді. Олар шытырман оқиғаларды, дене жаттығуларын, ойындарды жақсы көреді. - Олар өздерінің сыртқы келбетін елемеуі мүмкін. <i>Сұрақ:</i> – Осы жастағы балалардың ата-аналарына физикалық саламаттықты қамтамасыз ету бойынша қандай кеңестер берер едіңіз? (тыңдаушылардың жауаптары) <i>Психологтердің ұсыныстары слайдта көрсетілген:</i> Кіші мектеп жасындағы балалардың ата-аналарына арналған физикалық саламаттықты қамтамасыз ету бойынша ҰСЫНЫСТАР - Балаңызды сауықтыру үшін серуендеуді, сапарларды, сауықтыру лагерьлерін пайдаланыңыз. - Балаңызды жеке гигиенаға, өзінің киіміне, бөлмесіне күтім жасауға, ұқыптылыққа үйретіңіз. 2. Кіші мектеп жасындағы балалардың ЗИЯТКЕРЛІК ерекшеліктері - Бейтаныс нәрселердің барлығын зерттегенді ұнатады. - Дәйектілік және себеп-салдар заңдарын түсінеді - Уақыттың, кеңістіктің, қашықтықтың тарихи және хронологиялық сезімі бар. - Дерексіз (Абстрактылы) ойлау дамиды. - Коллекциялар жасағанды ұнатады. Кез келген нәрсені жинайды. Балалар үшін ең бастысы сапа емес, саны. «Есте сақтаудың алтын жасы». <i>Сұрақ:</i>	екендігі көрсетілген 9,11,13,15 – слайдтарда көрсетілген психологтардың ұсыныстары 8,10, 12,14 – слайдтарда берілген сұраққа жауаптарды тыңдағаннан кейін ғана көрсетіледі. Жадынама жасауға барлық тыңдаушылар қатысады. Мақала үзіндісімен танысуға 2 минут беріледі. Тыңдаушылардың ұсыныстары тақтаға жазылады, онда «Бақытты баланы қалай өсіру керек» жадынамасы» деп аталатын бос орын бар. Жұмыс аяқталғаннан кейін жазылғандарды педагог оқып береді
----------------	---	--

2. Үстірт фактілерден гөрі нақты оқиғалар мен аттараға негізделу керек.
3. Бала өз бетінше жауабын таба алатын сұрақтар қою керек.

3. Кіші мектеп жасындағы балалардың ЭМОЦИОНАЛДЫҚ ерекшеліктері

- Өз сезімдерін күрт жылдам білдіреді. Алдымен айтып, содан кейін ойланады.
- Өз эмоцияларын еркін білдіреді. Эмоционалды түрде тез дауласады.
- Өзіл-қалжың сезімі дами бастайды. Күлкілі әңгімелер айтуға деген ұмтылыс пайда болады.
- Қорықпайтын болып көрінгісі келсе де, жасырын қорқыныштары болады.

Сұрақ:

– Осы жастағы балалардың ата-аналарына эмоционалдық саламаттықты қамтамасыз ету бойынша қандай кеңестер берер едіңіз? (тыңдаушылардың жауаптары)

Психологтердің ұсыныстары слайдта көрсетілген: Кіші мектеп жасындағы балалардың ата-аналарына арналған эмоционалдық саламаттықты қамтамасыз ету бойынша ҰСЫНЫСТАР

1. Өзін-өзі бақылауға үйретіңіз: қай кезде байсалды және сабырлы болу керек, қай кезде көңілді болу керек.
2. Төзімділікке үйретіңіз. Шешім қабылдағанға дейін барлық фактілерді қарастырыңыз. Басқа адамдардың құқықтары мен сезімдерін құрметтеуге үйретіңіз.
3. Өз-өзіне күлуді, басқа адамдарды ренжітетін әзілдерді айтпауға үйретіңіз.

4. Кіші мектеп жасындағы балалардың ӘЛЕУМЕТТІК ерекшеліктері

- Бала дербес, тәуелсіз бола бастайды. Отбасылық шеңберден тыс қоғамға бейімделеді. Өзінің жынысындағы құрдастар тобын іздейді, өйткені қыздар үшін ұлдар «тым шулы», ал ұлдар үшін қыздар «жеткілікті деңгейде тапқыр емес».

Сұрақ:

– Осы жастағы балалардың ата-аналарына әлеуметтік саламаттықты қамтамасыз ету бойынша қандай кеңестер берер едіңіз? (тыңдаушылардың жауаптары)

Психологтердің ұсыныстары слайдта көрсетілген: Кіші мектеп жасындағы балалардың ата-аналарына

жасаңыз.

«Қазақ отбасы – қоғамның маңызды тәрбие институты» мақаласынан үзіндіні пайдаланыңыз.

Қазақ отбасы – қоғамның маңызды тәрбие институты

Қазақ отбасы барлық уақытта адамды дамытатын басты тәрбие институты болып қала береді. Ағайынды бауырлардың ата-аналары бір болғанына қарамастан, отбасылық тәрбиеде балалар мінезінің қалыптасуындағы айырмашылықты байқауға болады. «Адам аласы ішінде, мал аласы сыртында» деген қазақ мақалы осыны сипаттайды. Бұл дегеніміз, әртүрлі факторларға байланысты адамның қалыптасуы әртүрлі жолдармен жүреді.

Сонымен қатар, «жаманнан жақсылық пайда болғанына қуанбаңыз және жақсылықтан жаманның пайда болғанына қайғырмаңыз» деген тіркес те бар. Бұл тіркестің мәні – баланың мінезі немесе мінез-құлқы белгілі бір дәрежеде ата-анасының жалғасы болады. Табысты тәрбиенің нәтижесі – «Ұстазы жақсының, ұстанымы жақсы» деп сипатталатын адамдардың күш-жігерінің нәтижесі болып табылады. Сіз кімнен оқыдыңыз? Сіз не үйрендіңіз? Осы сұрақтардың жауабына қарай тәрбие сапасы туралы қорытынды жасауға болады. «Сыпайылықтың болмауы» мен «надандық» адамның ең жағымсыз қасиеттері болып саналды.

Отбасы ішіндегі балалар арасындағы қарым-қатынасты құруға көп көңіл бөлінді. «Ағасы бардың жағасы бар, інісі бардың тынысы бар», «Үлкен тұрып кіші сөйлегеннен без», «Ағаға қарап іні өсер, апаға қарап сіңілі өсер» деп бекер айтылмаған. Туыстар арасындағы үлгілі қатынастар үлкендер мен кішілердің өзара сыйластығы, жауаптылық, қарапайымдылық, сыпайылық, адалдық, шынайылық негізінде құрылады. Жас ұрпақтың ойы мен мінезін қалыптасуы алған тәрбиесіне және қоршаған әлемнен алған үлгісіне тікелей байланысты. Сондықтан ежелгі заманнан бері үлкен және кіші аға-әпкелер арасында бейбіт қарым-қатынас, келісім, жауаптылық пен мейірімділік насихатталды. Бұл адамның бақытты болуының шарты болып табылатын отбасындағы қолайлы климаттың қалыптасуына ықпал етті.

Адамның бақыты туралы ойлануға арналған оқиға
Қиыршық тас жолындағы бақытты сапар

17 слайд

Жетпіс жастан асқан сүйкімді де сымбатты ханым менімен Фейхтвангер және Құран аудармалары туралы әңгімелесті. Ол кемпір емес еді. Тіпті «егде жастағы әйел» де емес. Бет жүзі ерекше әдемі, қоңыр көздері жұлдыздар сияқты жарқырайды, оларда мейірім мен ақыл бар. Бұл ханым өмірде биік белестерге жеткен. Ол құқықтану корифейі, көптеген атақтары мен марапаттары бар. Және өзінің сыпайы және шынайы түрде айтуынша – өте ауқатты әйел. Оның сөйлеу мәнері әдемі, тегіс, бейнелі. Ал тілі бай... Ол мектепке баратын жолы туралы айттып берді. Тағдыр жолы туралы. Және Бірінші қыркүйек туралы.

Оның анасы төрт сыныптық білімі бар сауыншы еді. Олар шалғайдағы ауылда қатты кедейлікте өмір сүрді. Анасы көп ауыр жұмыс істейтін.

Мектепке баратын күн келгенде, анасы қызын ауылдың сыртына алып шықты. Ол жерден үш жол тарайтын: екеуі топырақ жол, біреуі қиыршық тас жол. Анасы қызына қиыршық тас жолды нұсқады: «Міне, осы жолмен орманнан, жырадан, жазық даладан өтіп ауылға жетсең, мектеп көрінеді. Оқы, жаным! Өйткені бұл кедейлік пен бақытсыздықтан құтылудың жалғыз ғана жолы».

Анасы осылай деді. Сөйтіп, қыз қиыршық тас жолмен дорбасын арқалап жолға шықты. Ауылға дейін тоғыз шақырым.

Осы жолмен күнде жүретін болды. «Мені қалайша қасқыр жеп қоймағанына таң қаламын» дейді өзі. Қасқырға жем болмай, аязға тоңбай, қараңғыда жолдан адаспай, жол торушылардың қастығына тап болмай осы жолмен ылғи жүретін болды.

Осылайша мектепке апаратын қиыршық тас жолы арқылы алысқа кетті. Өз бақытына жетті. Жақсы өмір мен басқа тағдырға жолықты.

Мектепті үздік медальмен бітіріп, шабаданын арқалап қалаға институтқа түсуге келді. Жалғыз өзі. Анасы қолынан келгенше картоп пен нан салып тұрды. Дұғасынан тастамады. Ол қызының сол бір қиыршық тас жолға түскен күнінен бастап оған алаңдайтын еді. Бірақ, басқа жолдың жоқтығын білетін. Сондықтан, тек алға жүру керек. Кейде ата-ана балаға ештеңе бере алмауы мүмкін. Себебі, қолында ештеңесі, білімі, қаражаты, қанат бітіретін жалынды сөздері болмауы мүмкін. Тіпті, мектепке апарып салуға да мүмкіндігі болмайды – кім сені жұмыстан жібере береді? Алайда, ата-ана дұрыс жолды көрсетіп, тура жүруге нұсқай алады. Өзінің бар махаббаты мен батасын қоса береді.

Ең бастысы – тура жолға салу. Бұл ата-ананың балаға беретін басты игілігі. Тіпті ол жол баласын өзінен алшаққа, бақытты өмірге алып кетсе де. Тіпті ол жол басында қауіпті әрі қиын болса да. Бірақ бақытқа апарар басқа жол жоқ –

5 мин.	Құрметті ата-аналар! Кездесу соңында қазақстандық композитор Тимур Дорогойдың әнін фонограммамен орындауды ұсынамыз. Бұл ән біз бен біздің балаларымыз туралы. Әннің фонограммасы қойылады, экранда сөздері бар слайдтар көрсетіледі. Тілек білдірушілер әнге қосылып шырқай алады. Ән аяқталғаннан кейін педагог ата-аналарға жылы лебізін білдіреді.	18–21 – слайдтар

1–4 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА-АНАЛАРЫНА АРНАЛҒАН

2 САБАҚ Білімдіге дүние жарық. Танып білу қуанышы: сүйсініп оқу

Сабақтың мақсаты: мектептің оқу процесіне сәтті бейімделуі үшін балалардың когнитивтік дағдыларын дамытуға ата-аналардың дайындығын қалыптастыру.

Міндеттері:

1. ата-аналарды отбасында оқушы үшін психологиялық қолайлы орта құруға ынталандыру;
2. баланың мектепке бейімделуінің мәні мен ерекшеліктерімен таныстыру;
3. бастауыш сынып оқушыларының танымдық дағдыларының ерекшеліктерімен таныстыру;
4. баланың танымдық дағдыларын дамыту үшін диагностиканы, тренингтерді, жаттығуларды практикада қолдану дағдыларын дамыту.

Ұлттық құндылықтар мен жеке қасиеттер:

Ынтымақтастық, ата-ана борышы, құрмет, жаңалық, білмекке құмарлық, креативтілік, прагматизм, эвристикалық, еркіндік.

Жоспар

I. Сәлемдесу. Сабақтың мақсаты мен міндеттері.

II. Негізгі бөлігі.

1. Баланың жеке басын дамыту үшін мектепке бейімделуінің маңыздылығы (физиологиялық, психологиялық және әлеуметтік).

а) Бейімделу түрлері.

б) Ата-аналардың сабаққа бейімделу деңгейін диагностикалау.

с) Балаларды диагностикалау бойынша ұсыныстар.

2. Баланың когнитивтік дағдыларын дамытудағы ата-ананың рөлі.

а) Ата-аналардың когнитивтік (танымдық) қабілеттерінің даму деңгейін диагностикалау.

б) Бастауыш сынып оқушыларындағы когнитивтік дағдылардың ерекшеліктері.

с) Баланың есте сақтау қабілетін, зейінін, ойлауын және қарым-қатынас жасауын дамытуға арналған тренингтер бойынша ұсыныс.

3. Проблемалық ахуал «Үй тапсырмасын орындау».

а) бейнероликті қарау;

б) сұрақтарды топтарда талқылау;

с) аудиторияда талқылау және чек-парағын әзірлеу. III. Қорытынды. Қорытындылау, рефлексия.

Күтілетін нәтижелер

Соңында ата-ана мыналарды жасай алатын болады:

1. Отбасында оқушы үшін психологиялық қолайлы ортаны құруды;

2. Оның тұлғасын дамыту үшін баланың мектепке бейімделуі кезінде өзінің рөлін сезінуді;

3. Бастауыш сынып оқушыларының когнитивтік дағдыларының ерекшеліктерін ажырата білуді;

4. Балада танымдық дағдыларды дамыту үшін диагностиканы, тренингтерді, жаттығуларды іс жүзінде пайдалану дағдыларын меңгеретін болады.
5. Сабақтың ұзақтығы – 60 мин.

Уақыты	Мазмұны	Ресурстар
2 мин	Сәлеметсіздер ме, құрметті достар! Ата-аналарды қолдау орталығындағы сабақтар – ата-аналардың өміріндегі жаңа кезең. Сіздер де балаларыңыз сияқты оқуды енді бастадыңыздар. Бұл сіздердің екінші сабақтарыңыз және бүгін сіздерден сұрағым келеді: сіздер сүйсініп оқисыздар ма?	1–слайд
5 мин	Сіздер қазір «бірінші сынып оқушыларысыздар» және сіздерде де бейімделу кезеңі өтіп жатыр. Бүгін сіздерді үлгі ретінде алып, мен сіздердің балаларыңыз сезінетін эмоциялар мен сезімдерді бастан өткеруді ұсынғым келеді. Ата-аналармен Орталықтағы сабақтардан не сезінгендерін (қиындықтарын, қорқыныштарын) талқылау: 3–слайд. – бүгін сабаққа келу үшін қандай қиындықтарды жеңуге тура келді? – бірінші сабақта қандай сезімде болдыңыздар? – сіздерде қандай қорқыныш болды? Ата-аналар атайтын қиындықтарды флипчартқа бейімделу түрлеріне бөліп: физикалық, әлеуметтік, психологиялық, 3 бағанға жазу. Барлық жауаптар жазылғаннан кейін сәйкесінше тақырыптарын жазу: ФИЗИКАЛЫҚ, ӘЛЕУМЕТТІК, ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ 4–слайд. Бейімделу – маңыздылығы бірдей үш компоненттен тұратын кешен. Физиологиялық бейімделу баланың біртіндеп мектеп жүктемесіне машықтанып, үйренгенін білдіреді. Бірінші сынып	2–слайд 3–слайд Флипчарт, маркер тақта, бор Ата-аналар айтады, оқытушы тақтаға, флипчартқа жазады 4–слайд

динамикалық жүктемеден ауысу оңай емес. Оқушыға 30–45 минут арқасын тік ұстау, мұғалімді тыңдау, арындау міндеті қойылады. Мұның бәрі дұрыстықтың жоғары деңгейін талап етеді. Оқушыға ауысу үшін баланың ағзасына уақыт қажет. Бір сағаттың басында бірінші сынып оқушылары жиі ауырады, бірақ олардың ағзасы физиологиялық бейімделудің қиын кезеңін жеңе алмайды.

Әдебиеттік бейімделу баланың тыңдау, мұғалімнің сөздеріне барабар жауап қайтару, тапсырмаларды өз бетінше орындау етіптіктерінің болуын болжайды. Ол мектеп өмірінің талаптары мен ережелерін түсінуге, мұғалімнің беделін мойындауға, құрдастарымен қарым-қатынас орнатуға үйренеді.

Психологиялық бейімделу. Бұған баланың оқуға деген ұмтылысы, өзінің оқушы ретіндегі ұстанымын қабылдауы, психологиялық жетілудің жоғары деңгейі жатады. Оқуға деген көңіл-күй, мектеп түрткісі, білім алуға дайын болу, күйзеліске төзімділік – мұның бәрін бала психологиялық бейімделу барысында алады.

	Сіздердің біздің сабақтарымызда білім алуға қаншалықты дайын екендіктеріңізді тексеріп көрейік. Мына сауалнаманың сұрақтарына жауап беруді сұраймын. Ата-аналарды дайындық деңгейлеріне қарай диагностикалау 5 – слайд. Нәтижелерді талдау: Әр «а» жаубы үшін 3 ұпай беріледі, «б» – 1 ұпай, «в» – 0 ұпай. Максималды баға – 30 ұпай. Ұпай неғұрлым жоғары болса, түрткі де жоғары. 25–30 ұпай – түрткі, оқу белсенділігі жоғары; 20–24 ұпай – қалыпты түрткі; 15–19 ұпай – оқуға оң көзқарас, бірақ «Орталықтағы» оқудан тыс қарым-қатынас ретінде көбірек қызықтырады; 10–14 ұпай – түрткі төмен; 10–ұпай – сабақтарға көзқарасы теріс. Сіздер өз нәтижелеріңізді көрдіңіздер және осыдан қорытынды шығаруларыңызға болады. Диагностикалау бойынша баланың бейімделу деңгейін үйде анықтауды ұсынамын Адам бала кезінен бастап білімге ұмтылады. Ол белгісізді игеруге, қол жетпейтін нәрсені түсінуге тырысады, жаңа, тыйым салынған және жабулы нәрсеге ұмтылады. Өмір бізге тым күрделі болып көрінбеуі үшін біз байып, дамып, тәжірибе жинағымыз келеді. Ұлы ағартушы Абай Құнанбаев айтқан: 6 – слайд. «Дана адамдардың сөзін жадына тоқып алған адам өзі де есті болып келеді» Баланың мектепке баруы – бала үшін де, оның отбасы мүшелері үшін де үлкен жауапкершілік «Бала бейімделуден қалай өтуі керек» бейнеролигін көру 7 – слайд. Ата-аналар баланың мектепке бейімделу үдерісінде маңызды рөл атқарады. Олар белгілі бір психологиялық	Үлестіру материалы 1: Бейімделу деңгейлері ата2 бойынша аналарға арналған сауалнама. 5 – слайд. Үлестіру материалы балаларға арналған сауалнама 6 – слайд
	мақсатты қоя алады және осылайша оқу үдерісіне деген көзқарасты қалыптастырады. Көп нәрсе баланың психологиялық ерекшеліктеріне, оның дайындық деңгейіне, мектеп мекемесінің түріне және білім беру бағдарламасының күрделілігіне байланысты. Ата-аналардың бастауыш сынып оқушыларына көмектесудегі негізгі міндеті – эмоционалды түрде қолдау, мектеп ережелерін орындау үшін өз іс-әрекеттерін ұйымдастыруда балаға барынша дербестік беру.	7 – слайд

	Ата-аналардың когнитивтік дағдыларын анықтау әдістемесі. Педагог тапсырманы 1 рет баяу оқиды, ата-аналар қалай түсінсе солай орындауы керек. 1. Парақты тігінен орналастырыңыз. 2. Парақты шартты түрде 2 тік бөлікке бөліңіз (тік пунктир сызық салуға болады). 3. Парақтың төменгі жиегінен 1 см шегініп, парақтың ортасында болатындай етіп ұзындығы 10 см көлденең сызық сызыңыз. 4. Парақтың төменгі жиегінен 15 см шегініп, парақтың ортасында болатындай етіп ұзындығы 8 см көлденең сызық сызыңыз. 5. Екі көлденең сызықтың сол жақ шеткі нүктелерін тегіс доғамен жалғаңыз. 6. Екі көлденең сызықтың оң жақ шеткі нүктелерін тегіс доғамен жалғаңыз. 7. Жоғарғы көлденең сызықтың сол жақ шеткі нүктесінен ұзындығы 2 см тік сызық сызыңыз. 8. Жоғарғы көлденең сызықтың оң жақ шеткі нүктесінен ұзындығы 2 см тік сызық сызыңыз. 9. Осы екі тік сызықты дөңестігі жоғары келетін доғамен жалғаңыз. 10. Жоғарғы доғаның ортаңғы нүктесінен диаметрі 1,5–2 см болатын шеңберді жоғары қарай сызыңыз (доға мен шеңбер ортаңғы нүктеде түйіседі) 11. Жоғарғы көлденең сызықтың сол жақ шеткі нүктесінен доға бойымен 6–7 см шегініңіз. нүкте қойыңыз, оң жақта А әрпін жазыңыз. 12. Жоғарғы көлденең сызықтың сол жақ шеткі нүктесінен солға қарай ұзындығы 4–5 см көлденең сызық сызыңыз, нүкте қойыңыз, сол жақта Б әрпін жазыңыз. 13. А және В нүктелерін қосыңыз. 14. Төменгі және жоғарғы көлденең сызықтарды қосатын оң жақ доғада нүктелерді белгілеп, сол жақта (төменнен бастап) мынадай қашықтықта сандармен жазыңыз: 4 см – 1, 6 см – 2, 13 см – 3, 15 см – 4. 15. 1 және 4 нүктелерін қосыңыз. 16. 2 және 3 нүктелерін қосыңыз. Барлық ата-аналар аяқтағаннан кейін педагог слайдты экранға шығарады және қандай сурет шығу керектігін көрсетеді. Ата-аналармен бірге нәтижелерді талқылау. Біз кейбір балаларды оқу үдерісіне тарту өте қиын екендігін жиі кездестіреміз. Олар жаңа білім алуға тиісті ниет білдірмейді, олардың іштері пысады, сабақтар олардың көңілінен шықпайды және мүлдем қызықтырмайды. Бұл мінез-құлықтың себептерінің бірі – кішкентай оқушылардың когнитивтік деп аталатын (танымдық) дағдыларының жоқтығы.	Таза парақтар, қаламдар. Атааналарға арналған тапсырмалар-ды оқытушы оқып береді 8 – слайд Тапсырманы орындағаннан кейін көк шаршыны сырып тастау 9–11 – слайдтар
--	--	--

9–11 – слайдтар. Когнитивтік (танымдық) дағдылар – адамның әртүрлі көздерден алынған сенсорлық ақпаратты өңдеу қабілеті. Бұл дағдылар алынған деректерді талдауға, ақпаратты сақтауға және оны бұрыннан бар тәжірибемен салыстыруға мүмкіндік береді.

Балалардың туа біткен танымдық дағдылары болуы мүмкін, бірақ аз ғана дәрежеде. Олардың негізгі үлесі пайда болады. Егер туа біткен қабілеттер болмаса және алған дағдылары жеткіліксіз болса, онда когнитивтік жеткіліксіздік пайда болады. Бастауыш сынып оқушыларының когнитивтік қабілеттерін дамыту ерекшеліктері:

Зейін

1. Еріксіз
2. Тұрақсыз (сыртқы әсерлер – бұл күшті алаңдату, көңілді басқаға аудару факторы, оларға түсініксіз, күрделі материалға назар аудару қиынға соғады)
3. Қысқа мерзімді (10–20 минут ішінде бір нәрсемен алаңдамай айналыса алады).
4. Шағын көлемді (2–3 бірлік).

Қабылдау

1. Олар ең бастыны емес, көзге көрінетін нәрсені байқайды;
2. Көбінесе тек затты танумен және кейіннен оны атаумен шектеледі;
3. Затты мұқият және егжей-тегжейлі қарастыруға қабілетсіз;
4. Қабылдаудың үлкен эмоционалдылығы

Жад (есте сақтау)

1. Көрнекі-бейнелі есте сақтау жады ауызша-логикалық жадыдан басым болады (анықтамалар мен түсіндірулерге қарағанда нақты ақпаратты, оқиғаларды, тұлғаларды, бейнелерді миына тез тоқып, есінде жақсы сақтайды);
2. Механикалық есте сақтау (есте сақталатын материалдың ішіндегі мағыналық байланыстарға мән бермей, жай қайталау арқылы есте сақтау);
3. Еріксіз есте сақтау (эмоционалды үн қосатын қызықты, жарқын нәрселер есте қалады).

Елестету

1. Нақты заттарға сүйену, оларсыз оған өз санасында қиял объектілерін қалыптастыру қиын.
2. Шындықты барған сайын дұрыс және толық көрсетуге көшу, түсініктерін қарапайым ерікті қиыстырудан логикалық дәлелді біріктіруге көшу.

Ойлау

1. Нақты.
2. Құбылыстың сыртқы жағынан олардың мәнін білуге көшеді.
3. Ол ғылыми ұғымдармен танысып, жұмыс істей бастайды.

және игеруге мүмкіндік беру үшін қажет. Осыларды игерсе ғана кез-келген материалды игеруде сәттілік қамтамасыз етілетін болады. Ал олардың болмауы баланың сабақ тақырыбын толық түсіне алмайтындығына әкеледі, бұл одан әрі оқуындағы проблемаларды күшейте түседі.

Дұрыс бабын тапса ата-аналар когнитивтік салада баласындағы айтарлықтай өзгерістерге қол жеткізе алады. Кез-келген басқа дағдылар сияқты (мысалы, моторлық), когнитивтік дағдыларды (кейіннен жақсаратын) жаттықтыруға болады. Егер олар нашар болса, жаттығулар мен оқыту әдістемелерінің көмегімен оларды жақсартуға, ал қалыпты дағдыларды айтарлықтай арттыруға болады.

12 – слайд. Әр уақытта және барлық халықтар мақал-мәтелдерге, аңыздар мен әндерге, эпикалық шығармаларға, ертегілерге, жұмбақтарға және т.б. үлкен мән берген. Бесіктегі балаларға ертегі айтып, өсе келе жаңылтпаштар мен санамақтар жаттатқан. Бұл сөздік қорын дамытып, баланың тілін байытқан. Ұлттың ғасырлар бойы қалыптасқан этнопсихологиялық ерекшелігі мен этикалық көзқарастарын сипаттайтын адам даналығы ауызекі халық шығармашылығы арқылы әкеден балаға берілген. Әндер туғаннан қайтыс болғанға дейін қазақпен ере жүрген. Оларда халықтың жаны, оның ойлары мен ұмтылыстары көрініс тапты. Қазақ халық әндерінің ерекше түрі бар – терме, онда өмірлік байқауларға негізделген белгілі бір моральдық нұсқаулар берілген. Терменің әр жолы терең мағынаға ие болған, оңай есте қалады және белгілі бір психологиялық нұсқау ретінде қызмет еткен. Терме – шешендік сөздердің бір түрі – қандай да бір ерекше оқиғалармен байланысты дана сөздер. Орындаушылар дәлелдерінің қисындылығы мен сенімділігі, поэтикалық өрнектердің тапқырлығы мен дәлдігі, ерекше бейнесі мен өзіндік ерекшелігі көбінесе қақтығыстар мен жанжалдарды тоқтатуға ықпал еткен, сонымен қатар адамдар арасындағы қарымқатынасқа айтарлықтай әсер беруі мүмкін болған. Ділмарлық қабілеті бар адамдарды шешен деп атаған.

Балаларды тәрбиелеуде, олардың қабілеттерін дамытуда жұмбақтарға үлкен мән берілген. Шынында да, олардың көпшілігі баланы ойлауға, ойын өрістетуге, талдауға мәжбүр ететін заттың астарлы сипаттамасына негізделген. Бұл тапқырлықтың дамуына, сондай-ақ ерекше халық мәдениетін түсінуге ықпал етті. Жұмбақтар көбінесе мереке күндері жарыс рухын тудыру үшін, айтыстарда айтылатын. Көптеген жұмбақтар адамның күнделікті жұмысымен байланысты, сонымен қатар жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытуда кеңінен қолданылып келген.

Танымдық зейінді, жадыны, ойлау қабілетін дамыту үшін әртүрлі жаттығулар мен тренингтер бар.

Балалардың есте сақтау қабілеті мен зейінін дамыту үшін баланы егжей-тегжейлерді байқауға үйрету керек. Оны көзін жұмып, бөлмедегі барлық заттарды — жиһаздың орналасуын, декор элементтерін, кілемнің түсін атап беруді сұраңыз. Мұғалімнің шашының немесе көзінің түсі қандай деп сұраңыз. Немесе мысық дүкенге барар жолда қанша рет кездесті деп сұраңыз. Байқау – бұл мықты әлеуметтік дағды. Кітаптарды

13 – слайд

14-слайд

«Керісінше айт» – логикалық ойлауды дамыту, сөздік қорын қалыптастыру және кеңейту.

Қалай ойнауға болады: жүргізуші ойыншыларға кез-келген сын есімді айтуы керек. Ойыншылар қарама-қарсы сөздерді – антонимдерді атауы тиіс. Мысалы:

- * баяу-жылдам;
- * жіңішке-қалың;
- * ақ-қара;
- * құрғақ – дымқыл және т. б.

14 – слайд. Балалармен тренингтер өткізуге және когнитивтік дағдыларды дамыту үшін жаттығуларды таңдауға ұсыныс беру.

8 мин	«Үй тапсырмасын орындау» ролигін көру 4 топқа бөлу 15 – слайд. Топта талқылау Құрметті ата-аналар, сұрақтарды топтарыңызда талқылауды ұсынамын. Ұсыныстарыңызды сұрақтың астына жазуды өтінемін. 1. Сіздер үшін баланың үй тапсырмасын жақсы, уақтылы, өз бетінше орындауы не үшін керек? (ата-аналардың жауаптары) 2. Егер бала үй тапсырмасын орындамаса не болады? (атааналардың жауаптары) 3. Бала мен ата-ана арасындағы сабырлы және мейірімді қарым-қатынас немесе ұ/т орындалғаны маңызды ма? (атааналардың жауаптары) 4. Балаңызға мектепке бейімделуге көмектесу үшін не істедіңіз? (ата-аналардың жауаптары) Топтың өкілдері өз шешімдерін айтады Аудиторияда талқылау, нәтижесі ретінде «Сүйсініп оқимыз» чекпарағын әзірлеу 1. Бақылау. Үлгерімді қатаң бақылауды қойыңыз. Білдіртпей бақылаңыз, бұл қысым болмауы керек. 2. Жауапкершілік аймағы. Мектеп өмірінің ең басынан бастап балаңызға оның оқу үдерісіне жеке жауапкершілік аймағын айқындап беру қажет. Бала тапсырмаларды өз бетінше орындайды, портфельді өзі жинайды. Сіз тек орындалу фактісін тексере аласыз. 3. Көмек. Егер бала сұраса ғана көмектесіңіз. Бұл ретте көмектесу дегеніміз – ол үшін тапсырманы орындау немесе дұрыс жауапты айту емес, дұрыс шешім қабылдауға итермелеу болады. 4. Дербестік. Дербестік – яғни өз бетімен әрекет ету – бұл бала үйренуі қажет нәрсенің ең бастысы. Өз бетімен істей алатын жерде балаға көмектесудің қажеті жоқ. Ол неғұрлым көбірек өзі істесе, соғұрлым өзін сенімді сезінеді. Оған қателік жіберуге мүмкіндік беріңіз. Бұл оның жолы, оның тәжірибесі, оларсыз ол жетіліп, ақылды бола алмайды. 5. Сенім және қолдау. Егер бала теріс қылық жасаса да, балалар өздерінің дұрыс емес әрекеттерін жақсы біледі. Сіздер, ересектер алдында оны ешқашан мойындамаса да. Шындығында, олар өздерінің теріс қылықтарынан өздері толықтай зардап шегеді. Сондықтан сіздердің міндеттеріңіз – ұрысу және жазалау емес, баланы қолдау және оған қорытынды жасауға көмектесу. 6. Жеке кеңістік. Баланың жеке кеңістігі міндетті түрде болуы керек. Бұл кез-келген тұлғаның табиғи қажеттілігі және оны құрметтеу керек.	Роликті Mail.ru: интернеттен іздеу Үлестіру материалдары 3. Парақшалардағы сұрақтар 15 – слайд 16 – слайд. Флипчарт, маркер (тақта, бор)
--------------	--	--

	...шілік. Балаңызды жақсы көріңіз. Кез-келген: міні бар, жоқ па, оны қабылдаңыз, тыңдаңыз. Балаңызды түсінуге тырысыңыз. Оны тыңдаңыз және оның өзіне-өзі келуіне көмектесіңіз. 17 – слайд. Бастауыш сынып оқушысын ынталандыру жағының өзіндік ерекшеліктері бар. Бастауыш сынып оқушысында жетістікке жету ынтасы бекітіліп, жеке қасиетке айналады. Бұл екі түрткімен байланысты – табысқа қол жеткізу және сәтсіздіктерден аулақ болу. Отбасындағы тәрбие сүйіспеншілікке, тәжірибеге, дәстүрге, балалық шақтағы жеке мысалға, көршілердің кеңестеріне негізделген. Мектептің функцияларына оқушылар мен атааналарды ақпараттандыру, қолдау кіреді, өз кезегінде отбасы мектепке ден қойып, көмектеседі. Отбасы мен мектеп бір-бірін толықтырады, балалардың оқуға деген ынтасын арттыру үшін жақсы жағдай жасайды. Бала үшін ең жарқын үлгі – ата-аналар мен мұғалімдердің үлгісі. Мектеп пен отбасының өзара әрекеттесуінің басты шарты – бір-бірінің қызметтерінің функциялары мен мазмұны туралы толық түсініктерінің болуы. Көбінесе отбасы тәрбие эстафетасын мектепке өткізіп беріп, осылайша баланы жеке тұлға ретінде тәрбиелеу үдерісінен өзінөзі алып тастайды. Алайда екі тарап та бір-бірін толық түсініп және бір-біріне өзара көмектесіп, баланың жеке қалыптасуына қатысуы керек. Отбасы мен білім беру мекемесінің тиімді өзара әрекеті үшін шарттар: 1. Отбасы мен мектептің сенімді қарым-қатынасы, еріктілік; 2. Қарым-қатынастың ұзақ мерзімділігі; 3. Екіжақты жауапкершілік	17 – слайд
5-7 мин	Қорытындылау. Ата-аналар рефлексиясы «Біздің сабақтан кейін мектеп, сабақ туралы сөз бола кетсе, сіз өз балаңызға айтатын алғашқы сөз тіркесін жазуды сұраймын».	18 – слайд. Стикерлер

1–4 СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ АТА-АНАЛАРЫНА АРНАЛҒАН

5 САБАҚ

«Құмар ойындары – тәуелділік қақпаны» Балалардың компьютерлік ойындарға тәуелділігін қалай еңсеруге болады

Сабақтың мақсаты: ата-аналардың интернет-ресурстарды қауіпсіз пайдалану, балалардың ойынға тәуелділігін жеңу дағдыларын дамыту.

Міндеттері:

- 1) балалардың компьютерлік ойындарға тәуелділігінің алдын алу мәселелеріне қызығушылығын арттыру;
- 2) ата-аналардың онлайн ойындардағы қауіпсіздік, балаларды интернет-алаяқтардың қауіп-қатерлерінен қорғау мәселелері туралы түсініктерін кеңейту;
- 3) балаларды компьютерлік ойынға тәуелділіктен қауіпсіз қорғау дағдыларын қалыптастыру.

Ұлттық құндылықтар мен жеке қасиеттер: қарым-қатынас, компьютерлік ойындарға деген құштарлықтың алдын алу, өзара сыйластық, денсаулық мәдениеті, гигиенаны сақтау, позитивті ерік.

Жоспар

I Кіріспе бөлім

II. Негізгі бөлім

1. Балалардың компьютерлік ойындарға тәуелділігінің түрлері.
2. Компьютерлік ойындардың негізгі мәселелерін, салдары мен мүмкіндіктерін талқылау.
3. Интернет кеңістігінде балалардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету.

Қорытынды. Ұсыныстар

Күтілетін нәтижелер:

– Балалардың компьютерлік ойындарға тәуелділігінің алдын алу мәселелеріне ата-аналардың қызығушылығы артады.

– Ата-аналардың интернетті жауапкершілікпен, әдепті түрде және қауіпсіз пайдалану мәдениеті қалыптасады. – Топта әртүрлі жағдайларда жұмыс істеу дағдылары қалыптасады.

Ресурстар: презентациялар, бейнежазбалар, бағандар, маркерлер, А3 және А4 парақтары, қаламдар.

Жұмыс форматы: тренинг элементтері бар сабақ.

Әдістері: пікірталас және ми шабуылы.

Сабақтың ұзақтығы – 60 мин.

Уақыты	Мазмұны	Ресурстар
--------	---------	-----------

5 мин.	Құрметті курс тыңдаушылары! Мен Сіздермен бүгінгі сабақта кездескеніме қуаныштымын. Бүгін сіздер құнды білім аласыздар деген ойдамын. Сәлемдесу Спикер сәлемдесу жаттығуларының ережелерін түсіндіреді. «Енді сіздер аудиторияға келген кезде, менің дыбыстық белгім бойынша бір-біріңізбен «амандасуларыңыз» керек (дыбысты қол шапалақтау арқылы беру). Мен сіздерге жаңа	4 – слайд
--------	---	-----------

	серіктеспен «сәлемдесу» форматын атап өтемін. Сөйлеуші «күлімсіреу», «және» шынтақпен сәлемдесу «немесе» екі алақанмен «қол соғу», «қол алысу» сияқты дыбыстарды айтады. – Спикер ата-аналарға жұмысы үшін алғыс айтады. Ойын аяқталғаннан кейін, сәлемдесу жаттығуына позитивті көзқарас қалыптастырғаннан кейін, спикер ата-аналарға ережелерді дұрыс орындау бойынша жұмыс ережелерін есте сақтауды ұсынады (қажет болған жағдайда ғана). Бүгін біз қоғамдағы басты мәселе ретінде онлайн ойындардың балаларымыздың дамуы мен денсаулығына қалай әсер ететіні, компьютерлік ойындарға тәуелділік белгілері бар ойынға тәуелділіктің салдары және балаларға әлеуметтік желілердегі алаяқтықтың алдын алуға көмектесу жолдары туралы сөйлесетін боламыз.									
5 мин.	Сұрақ-жауап Спикер балалардың компьютерлік ойындарды пайдалануының «артықшылықтары» мен «кемшіліктерін» талқылауды ұсынады. Спикер қатысушылардың жауаптарын тыңдайды және жауаптар бойынша жалпы қорытынды жасайды, осы уақытта презентацияда суреті бар слайд пайда болады. Талқылаудан кейін спикер барлық жауаптарды қорытындылайды және компьютерлік ойындардың пайдасы да зияны да бар деген тұжырымға келеді. Төмендегі кестені көрсете отырып, презентацияны слайдпен қорытындылауға болады. Кесте № 1	5 – слайд								
<table><tr><td>+ Артықшылықтары</td><td>– Кемшіліктері</td></tr><tr><td>Әртүрлі онлайн ойындар және ақпарат көзі</td><td>Тәуелділікке әкелетін балалардың денсаулығы мен психикасына әсер ететін онлайн ойындар түрлерінің көптігі</td></tr><tr><td>Уақытты көңілді өткізу</td><td>Ойынға тәуелділік</td></tr><tr><td>Интернетте сауда жасау және шоттарды төлеу мүмкіндігі бар</td><td>Киберқылмыскерлер, қауіпті бейтаныс адамдардың болуы</td></tr></table>			+ Артықшылықтары	– Кемшіліктері	Әртүрлі онлайн ойындар және ақпарат көзі	Тәуелділікке әкелетін балалардың денсаулығы мен психикасына әсер ететін онлайн ойындар түрлерінің көптігі	Уақытты көңілді өткізу	Ойынға тәуелділік	Интернетте сауда жасау және шоттарды төлеу мүмкіндігі бар	Киберқылмыскерлер, қауіпті бейтаныс адамдардың болуы
+ Артықшылықтары	– Кемшіліктері									
Әртүрлі онлайн ойындар және ақпарат көзі	Тәуелділікке әкелетін балалардың денсаулығы мен психикасына әсер ететін онлайн ойындар түрлерінің көптігі									
Уақытты көңілді өткізу	Ойынға тәуелділік									
Интернетте сауда жасау және шоттарды төлеу мүмкіндігі бар	Киберқылмыскерлер, қауіпті бейтаныс адамдардың болуы									

«Онлайн» командасы компьютерлік ойында қандай қауіп түрлері бар екенін талқылап, флипчартқа (тақта, А 3 немесе А4

offline

Содан кейін спикер ақпаратпен дәріс арқылы презентациясы бар шағын әңгімелесу түрінде бөліседі:

Қазіргі ата-аналар балаларының физикалық, психикалық, зияткерлік дамуында олардың денсаулығына қамқорлық жасауы керек. Себебі, онлайн ойындарға тәуелді балалардың психикасы үшін психикалық нормадан ауытқу қаупі бар.

Қазіргі ата-аналар балаларының физикалық, психикалық, зерделік дамуындағы денсаулығына қамқорлық танытуы керек. Себебі мынада: онлайн-ойындарға тәуелді балалардың психикасы үшін психикалық нормалардан ауытқу қаупі бар.

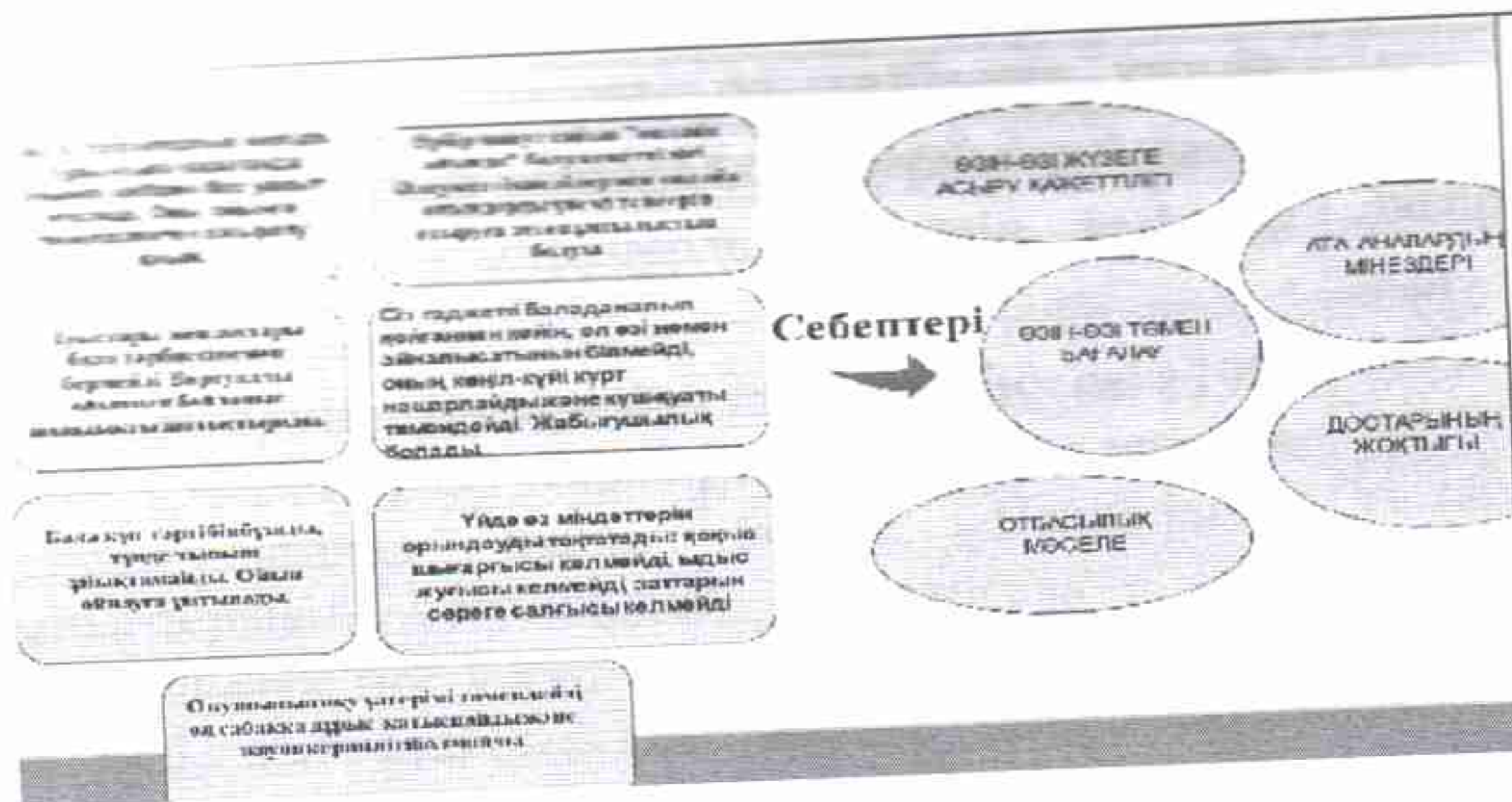

Балалардың онлайн ойындарға тәуелділігінің түрлері: * виртуалды байланыс және виртуалды танысу үшін онлайн ойындарға тәуелділікпен көп көлемде хат алмасуы бар әлеуметтік желілердегі таныстар мен достарға артышылық беру тән.

* ойынға тәуелділік – бұл әлеуметтік желілердегі ойындарына деген күштарлық.

	* қаржылық қажеттілік, онлайн құмар ойындар ойнауға байлану, интернет-дүкендерде қажетсіз сауда жасау. Әлеуметтік желілердегі онлайн ойындардағы тәуелділік баланың желіде болуға деген ұмтылысымен сипатталады. Осы тәуелділікке байланысты бала отбасымен және достарымен уақыт өткізгісі келмейді, уақытында ұйықтамайды, оқуға ынтасы болмайды немесе сабаққа барғысы келмейді. Егер баланың ойынға қызығушылығы арта түссе, бала өзінің сыртқы келбетін бақылауды қояды, басқалардың компьютерден алшақтау болу туралы өтініштеріне агрессивті түрде жауап бере бастайды.	
5 мин.	«Рөлдік ойын» кейс-жағдайды ойнау және талқылау Әкесі-отбасы басшысы; үнемі жұмыспен айналысады 1. Әкесі – отағасы; үнемі жұмыстан қолы босамайды. 2. Анасы – үй шаруасымен айналысады 3. Баласы, компьютерге тәуелді 4. Досы, үнемі ойнауға шақырады 5. Әжесі – немересін көптен бері көрмеген Талқылауға арналған сұрақтар: – Кім кінәлі? – Егер бұл жағдай жалғаса берсе не болады? – Қалай шешуге болады?	6 – слайд Диаграммада фактілер белгіленген
10 мин	Компьютерлік тәуелділік – бұл гаджетті пайдаланудағы ойдан шықпайтын қажеттілік. <i>Неліктен жасөспірім келесідей әрекет ете бастайды:</i> □ Бала бос уақытын ғаламдық желіде бұрынғыға қарағанда көбірек өткізеді. Оны бұл әрекеттен ажырату қиын. □ Әр минут сайын «онлайн» болу қажеттілігі. □ Әлеуметтік желілер мен онлайн ойындарды үнемі тексеріп отыруға деген ұмтылыс. □ Туған адамдары мен достары баланы қуантпайды. Виртуалды қарым-қатынас шынайы қарым-қатынасты ығыстырады. □ Сіз гаджетті алып қойсаңыз, ол өзінің немен айналысатынын білмейді, көңіл-күйі күрт нашарлайды және күшінің төмендеуі байқалады. Жасырындық пайда болады. □ Баланың күн тәртібі, түнде ұйықысы бұзылады. □ Үй шаруасындағы өзінің тікелей міндеттерін орындаудан қалады: қоқыс шығарғысы келмейді, ыдыс жуғысы келмейді, заттарын шкафқа салғысы келмейді. □ Оқушының оқу үлгерімі төмендейді, оның көңілі бөлініп, зейіні төмендейді.	6 – слайд
5 мин		7 – слайд

	* қаржылық қажеттілік, онлайн құмар ойындар ойнауға байлану, интернет-дүкендерде қажетсіз сауда жасау. Әлеуметтік желілердегі онлайн ойындардағы тәуелділік баланың желіде болуға деген ұмтылысымен сипатталады. Осы тәуелділікке байланысты бала отбасымен және достарымен уақыт өткізгісі келмейді, уақытында ұйықтамайды, оқуға ынтасы болмайды немесе сабаққа барғысы келмейді. Егер баланың ойынға қызығушылығы арта түссе, бала өзінің сыртқы келбетін бақылауды қояды, басқалардың компьютерден алшақтау болу туралы өтініштеріне агрессивті түрде жауап бере бастайды.	
5 мин.	«Рөлдік ойын» кейс-жағдайды ойнау және талқылау Әкесі-отбасы басшысы; үнемі жұмыспен айналысады 1. <i>Әкесі – отағасы; үнемі жұмыстан қолы босамайды.</i> 2. <i>Анасы – үй шаруасымен айналысады</i> 3. <i>Баласы, компьютерге тәуелді</i> 4. <i>Досы, үнемі ойнауға шақырады</i> 5. <i>Әжесі – немересін көптен бері көрмеген</i> Талқылауға арналған сұрақтар: – Кім кінәлі? – Егер бұл жағдай жалғаса берсе не болады? – Қалай шешуге болады?	6 – слайд Диаграммада фактілер белгіленген
10 мин	Компьютерлік тәуелділік – бұл гаджетті пайдаланудағы ойдан шықпайтын қажеттілік. <i>Неліктен жасөспірім келесідей әрекет ете бастайды:</i> □ Бала бос уақытын ғаламдық желіде бұрынғыға қарағанда көбірек өткізеді. Оны бұл әрекеттен ажырату қиын. □ Әр минут сайын «онлайн» болу қажеттілігі. □ Әлеуметтік желілер мен онлайн ойындарды үнемі тексеріп отыруға деген ұмтылыс. □ Туған адамдары мен достары баланы қуантпайды. Виртуалды қарым-қатынас шынайы қарым-қатынасты ығыстырады. □ Сіз гаджетті алып қойсаңыз, ол өзінің немен айналысатынын білмейді, көңіл-күйі күрт нашарлайды және күшінің төмендеуі байқалады. Жасырындық пайда болады. □ Баланың күн тәртібі, түнде ұйықысы бұзылады. □ Үй шаруасындағы өзінің тікелей міндеттерін орындаудан қалады: қоқыс шығарғысы келмейді, ыдыс жуғысы келмейді, заттарын шкафқа салғысы келмейді. □ Оқушының оқу үлгерімі төмендейді, оның көңілі бөлініп, зейіні төмендейді.	6 – слайд
5 мин		7 – слайд

Ватман,
флипчаттар,
маркер

5 мин

АТА-АНАЛАР ІС-ӘРЕКЕТІНІҢ СИПАТЫ

Бала өз отбасында және өз ортасында ересектерден қолдау мен түсіністік таппаса, басқалардан қарым-қатынас алмаса, оған компьютермен жалғыз қалу оңайырақ болады.

Жедел диагностика. Балаларды ойынға тәуелділіктен қалай қорғауға болатынын білу және олардың жағдайын түсіну үшін спикер «иә» немесе «жоқ» деп жауап беру арқылы сауалнама жүргізуді ұсынады. Қатысушылар қолдарын көтере алады немесе қанша оң жауап бергенін есептей алады

Сұрақтар:

1. Сіз балаларға арналған қауіпті компьютерлік ойындарды кездестірдіңіз бе?
2. Сіз балаңыздың агрессивті ойындарға құмар екенін байқадыңыз ба?
3. Басқа ойыншылардың қатысуымен онлайн ойындар болды ма?
4. Бейтаныс адамдар компьютерлік ойын ойнауды ұсынған жағдайлар болды ма?
5. Балаңыз компьютерлік клубқа жиі сұрана ма?
6. Балаңыз компьютерлік ойындар үшін тамақтанудан, серуендеуден және ұйықтаудан бас тарта ала ма?
7. Баланың көңіл-күйі компьютердегі ойын нәтижелеріне байланысты ма?
8. Балаңыз компьютердегі ойындарда өткізген уақытын өтірік айтатын/жасыратын жағдайлар болып тұра ма?
9. Сіз баланың компьютерлік ойындарға байланысты оқудан зардап шегетінін байқадыңыз ба?
10. Бала компьютерлік ойындарға байланысты жеке гигиенаны елемей кетті ме?
11. Бала білек, мойын, арқа, көз және т.б. жерлерінің ауырсынуына шағымданды ма?

8 – слайд
Жаттықтыру
шы үшін
қосымша
ақпарат

8 – слайд

9 – слайд

Спикер топқа сұрақ қояды? 5 сұраққа оң жауап бергендер бар ма? Барлық 11 сұраққа оң жауап берген кім бар? Кімнің оң жауаптары мүлдем жоқ? Спикер ата-аналарға жұмыстары үшін алғыс айтады.

	жақын жерде. Ол шынайы өмірге деген қызығушылығы жойылады, ол көзбе-көз қарым-қатынастың орнына виртуалды қарым-қатынасты қалайды. Оның компьютерде өткізетін уақытын азайтқан жөн. «Компьютерлік тәуелділік» терминінің өзі 1990 жылы, компьютерлік технологияның дамуы жылдам қарқын алғанда пайда болды. Психологтер компьютерлік тәуелділікті алкоголь мен нашақорлыққа өте ұқсас эмоционалды тәуелділіктің бір түрі деп атайды. Ол баланы өзінің ойдан шығарылған әлеміне енуге, өзі туралы өз аңызына сенуге және онымен бірге өмір сүруге итермелейді, сондықтан нақты әлемде қалыпты өмір сүру мүмкін болмайды. Бұл ауру жеке тұлғаның екіге бөлінуіне әкеледі деп айтуға болады. Бейнеролик көру және талқылау https://youtu.be/1L_UQiYxzMk Роликті көргеннен кейін спикер компьютерлік тәуелділіктің салдары және оның баланың дамуына әсері туралы айтады. Компьютерлік тәуелділік мәселесі жаңа және әлі аз зерттелген. Ата-аналар, егер баланың мінез-құлқында басқа айқын белгілер: ақша ұрлау, мектептен кету, қаңғыбастық сияқты ауытқулар болмаса, баланың компьютерге берілуіне назар аудармайды. Бірақ тіпті ықтимал қауіпті де бағаламауға болмайды! Жоғарыда айтылғандардың бәрінен компьютерлік тәуелділіктің алдын-алудың күрделі және ұзақ үдерісі әртүрлі әдістер мен тәрбие құралдарының жиынтығына негізделген деген қорытынды шығады. Бұл үдеріс <i>мұғалімнің, ата-аналардың балалармен жұмысының кезеңділігін қамтиды.</i> Оқушының компьютердегі ісәрекетін дұрыс ұйымдастыру үшін Сіз өз жұмысыңызды кезең-кезеңімен құрып, жұмысыңыздың қандай түпкілікті нәтижесіне қол жеткізгіңіз келетінін ойластыруыңыз керек. Компьютерлік тәуелділіктің алдын-алуды ұйымдастыруда тәрбиелік іс-шаралардың әртүрлі нысандары мен әдістерін үйлестіру қажет. Қазақ халқы ежелден мақсатсыз уақыт өткізу жағдайларын құптамаған және «Жақсыдан – үйрен, Жаманнан – жирен!», «Ойыннан өрт шығады», «Ойнақтаған бала өрт басар», «Ойыннан да омыртқа сынады» – деп, өскелең ұрпақты бос сенделістен сақтандырып отырған. – Балалардың онлайн ойындар арқылы ақша табуына қалай қарайсыздар? (Ата-аналардың жауаптары).	Экспрессдиагностика-ның пайымдары қатысушыларға таратылады 10 – слайд 11 – слайд 12 – слайд 13 – слайд
--	--	---

https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=pfbid02tKFBvrOfJ45juCLiKwvBscgDu1VWaTzy9qpM6hXsmikbfvSEVy4CiGq5aCjpBW3ol&id=100020854781214&sfnsn=mo&mibextid=SDPeLY

14 – слайд

15 – слайд

16 – слайд

17 – слайд

Ұлы Абай Құнанбаев баланы тәрбиелеу үшін оның бойында «ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» деген 3 қасиетті дамыту маңызды және баланы тәрбиелеуге оның ата-анасы жауапты деген.

Абай Құнанбаевтың «Ыстық қайрат, нұрлы ақыл, жылы жүрек» деген осы 3 қасиетті пайдалана отырып, адамды қор қылатын – надандыққа, еріншектікке, залымдыққа жол бермей, баланың тәрбиесін ата-аналар осы бастан қолға алса құба-құп болар еді. Ата-аналарға тарату материалдары беріледі.

18 – слайд

«ҰЛТТЫҚ ҚУНЫМДЫҚТАРМЕН ЖЕКЕ ҚАСИЕТТЕР»

20

АТА-АНАНЫҢ МІНДІКТАН ЖАУАПКЕРШІЛІГІ:

» «Ойынға тәуелділікті қалай жетілдіруге болады?»

» «Қауіпсіздік мағынасын түсіндіріңіз. Ең бастысы бұл жағдайда, екібей білімге істей аламыз?»

» «Әлеуметтік жағдай қалай әсер етеді? деген басты сұрақтарға жауап аударамыз»

» Ата-ана баланы өміріне тәрбиелеп, оқытуға, баланы қалыптастыруға, ақпараттар бойынша мәліметтер жинау.

» Бала құқығы конвенциясымен ҚР балам беру заңымен бала құқығын қамтамасыз ету.

» Мұғалімдермен тығыз байланыста болуға.

» Бала ақпарат құралдарымен қарым-қатынас етуіне ықпал етуі болуы керек.

Әлеуметтік және психологиялық әсерлері БАЛАЛАР ҚОҒАМЫНЫҢ ИГІЛІГІ ҮШІН ІС-ӘРЕКЕТТІ КӨРІНЕТІН АЗАМАТТЫҚ ҰСТАНЫМНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫ

Компьютерлік ойындарға тәуелділік кезеңдері және олардың балалардың эмоционалдық күйіне әсері:

1. Қызығушылықтары. Онлайн ойындарға тәуелділік қыза түседі, балалардың өз әлемі бар, олар жауапкершіліктен алшақтайды. Өзекті мәселелерге назар аудармайды. Онлайн ойын арқылы өмірді оңай қабылдайды, уақытты бос өткізеді. Өмір тек қуантады.

2. Онлайн ойынға байлану. Егер онлайн ойынға қосылу мүмкін болмаса, бала бірден күйзеліске ұшырайды.

Эмоционалдық күйі: қорқынышқа, қайғыға/жабырқаңқылыққа, ашуланшақтыққа дейін жетуі мүмкін.

3. Онлайн ойынның өзгешелігі. Психиканың бұзылуы. Нақты проблемалардан өзінше құтылу. Барлық мәселелерді оңай шешуге болатындай етіп көрсету және мәселелер оңай шешілетін виртуалды әлем туралы қиялдау...

Мақсат: өмір мен өлім, сүйіспеншілік пен жеккөрушілік, жалғыздық.... **Баланың бойындағы ойынға тәуелділіктің белгілері:**

- Бала ақша кенеттен өзгеруіне / ақша тапшылығына байланысты достарынан қарызға ақша алады немесе отбасынан ақша сұрайды және үйден ақша ұрлайды.
- Ұйқы режимі бұзылады / ұйқысыздық, мазасыздық, миы шаршау, әлсіреу және күш келмеу сезімі пайда болады.
- Көңіл-күйдің өзгеруі кезінде және ойынсыз өмір

	қызықсыз... ○ Қатты ашулануы мүмкін. ○ Әлеуметтік іс-шаралар қызықты емес, достарымен шектеледі. ○ Бұрынғыға қарағанда ашуланшақ болады. ○ Ақыл-ой уланады, интернет ойындарға тәуелді болады, елеулі зияткерлік бұзушылықтар пайда болады. ○ Ми жасушалары зақымдалады. ○ Баланың мектептегі сабаққа қол жетімділігі тым төмен/оқу үлгерімі нашарлайды және үнемі өтірік айтады, үйден қашып кетеді. ○ Онлайн компьютерлік ойындар сайттарындағы құмар ойындарға позитивті көзқараспен қарау. ○ Ең бастысы – спорттың өзіне емес – Бастерге көңіл аудару. ○ Құмар ойындарды жасырып, жоққа шығарады, ойындарға құмарлығын мойындамайды. «Өзін интернетсіз / гаджетсіз сағат» әрекеттерін енгізіңіз және оны балаңызбен өзіңіз жасаңыз. Не істеу керек? Слайд-кестенің мәтіндері Компьютерлік ойындарға тәуелділіктің алдын алу – Сіздің балаңызға арналған компьютерлік ойындардың қауіпсіздігі ережелерін жаттау – баламен көбірек сөйлесу, оның қызығушылықтары бойынша дағдылары, қандай да бір қабілеттері бар екенін біліп жүріңіз – Әрбір әлеуметтік желілерде өз балаңызбен дос болыңыз – Браузерде қауіпсіз іздеуді қосыңыз – Күмән туғызатын өз-өзіне қол салу сияқты ақпараттар туралы оқиғаларды талқылаңыз, балалардың виртуалды өмірін қадағалаңыз – Pegi рейтингісін сақтаңыз (жас шектеулері) – Бала желіден шыққан кезде уақытты сапалы өткізуін ойластырыңыз – Компьютерлік ойындар үшін уақыт шектеуін қойыңыз, «уақытты ойынсыз өткізу» әрекетін орындаңыз – балалармен сенім орнатыңыз, келіссөздер жүргізуге үйреніңіз – «Балаңыздың өз-өзіне қол салуының алдын алу» – Балаңызды әрдайым қолдаңыз	
5 мин.	Тренинг. • <u>А- Нұсқасы</u> • Ширату ойыны. "Австралиялық жауын" • https://youtu.be/JzmEn8DGmpU • <u>Б-Нұсқасы</u> • https://youtu.be/Cf7Im4IJ7AE Әр қатысушы спикердің бұйрығымен оған қосыла отырып орындайды. Шаршауды жеңілдетеді, керемет көңіл-күй пайда болады. – Бүгінгі сабақтан не түсіндіңіз? Сабақтың барысын кері тәртіпте айтып көріңіз.	25 – слайд

	Спикер ата-аналардан «келісемін» немесе «келіспеймін» қағидаты бойынша ақпаратқа қатысты өз пікірін айтуды	
	сұрайды. Спикер топпен бірге Интернетке тәуелділіктен құтылу және алдын-алу алгоритмін жасайды (ата-аналардың назарына арналған жадынама деп те атауға болады, бұл онлайн ойынға тәуелділік кезіндегі мінез-құлық кодексі (ересектер мен балалар қатаң сақтайтын ережелер жиынтығы ұсынылады). Презентацияда ережелер қабылданғаннан кейін келесі кеңестерді көрсетуге, оларды қағазға басып шығаруға және ата-аналарға жаднама ретінде беруге болады. Спикер топпен бірге Интернетке тәуелділіктен құтылу және алдын-алу алгоритмін жасайды.	26 – слайд Эмодзилер-мен және ұнатулармен бағалау

Жаңа-Ұйым жалпы орта білім беретін мектебі

Бекітемін

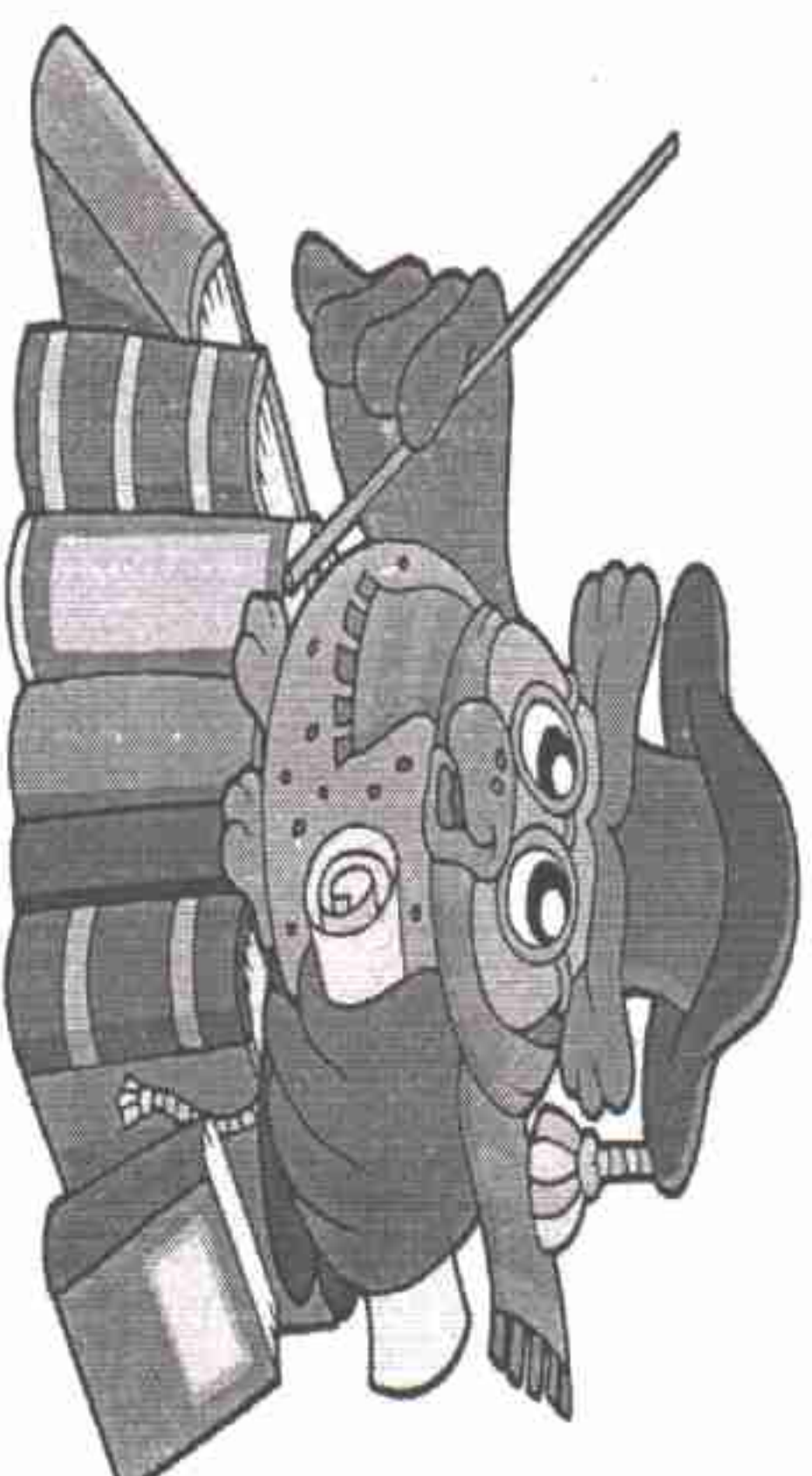
Мектеп директоры:

И.М.Толегенов

**«Жаңа-Ұйым жалпы орта білім беретін мектебі»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі**

**Қосымша білім беру педагогының 2023-2024 оқу жылының жылдық жұмыс
жоспары.**

Қосымша білім беру педагогы : Д.С.Дәулетбахова

2023-2024 оқу жылы

«Біртұтас тәрбие бағдарламасы» – ұлттық, адами құндылықтарға негізделген. Бұл құжатта білім беру ұйымдарындағы тәрбие жұмысын толыққанды жүзеге асыру үшін білім алушылардың бойында қалыптастырылуы тиіс құндылықтар мен тәрбиенің мақсаты, міндеттері айқындалады. Жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген, әлемдік озық білімді игерген саналы азаматты тәрбиелеу мақсаты көзделеді.

«Біртұтас тәрбие бағдарламасының» мақсаты:

Жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарды бойына сіңірген еңбекқор, адал, саналы, жасампаз азаматты тәрбиелеу.

Міндеттері:

- Ата-ананың өсиетін тыңдауға, отбасы татулығы мен берекеcің қадірлеуге, перзенттік парызын өтеуге тәрбиелеу.
- Ұлттық мұраны қастерлеуге, қазақ тілін, мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге, татулық, келісім, ынтымақ және ел бірлігін сақтауға, отаншылдық пен мемлекетшілдікке тәрбиелеу.
- Жақсылыққа, игілікке бой түзеуге, абыройлыболуға, ар-ұждан, намыс, жауапкершілік, мейірімділік, қамқорлық пен әділдік қасиеттерін жоғары ұстауға баулу және құқықтық мәдениетін қалыптастыру.
- Денсаулықты қадірлеуге, салауатты өмір салтын ұстануға, ойдың тазалығын және эмоционалды тұрақтылыққа баулу.
- Табиғатқа, табиғи мұраға ұқыптылықпен қарауға және табиғи ресурстарды үнемді әрі тиімді қолдануға тәрбиелеу және еңбекқорлыққа баулу.

Күтілетін нәтиже:

- ✓ Ата-анасын сыйлайды, перзенттік парызын түсінеді, «қарашанырақ», «жеті ата», «тектілік» ұғымдарының маңызын бағалайды, отбасы татулығы мен берекеcің қадірлейді.
- ✓ Отаншыл, мемлекетшіл, намысшыл, халқына адал қызмет етуді, мемлекет тәуелсіздігін және елі мен жерінің тұтастығын қорғауды борышым деп санайды және ұлттық мәдениетті құрметтейді, салт-дәстүрлерді біледі, оны сақтайды.
- ✓ Әр ісіне, қадамына жауапкершілікпен қарайды, әдепті және мейірімді, сөзінеберік, ісіне адал, кішіге ізет, үлкенге құрмет көрсетеді, ар-ұятты жоғары бағалайды.
- ✓ Жан мен тән тазалығын сақтайды, дұрыс тамақтану мәдениетін түсінеді, эмоционалды жай-күйін басқарады.
- ✓ Тұратын үйін, ауласын, қаласын таза ұстайды, қоғамдық орынға және қоршаған ортаға ұқыптылықпен қарайды, табиғатқа жанашыр және туған жердің қайталанбас ерекшелігін және оныңбірегей болмысын таниды және адал еңбекті жоғары бағалайды.

Ұлттық құндылықтар: ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ, АР-ҰЯТ, ТАЛАП.

Ұлттық мүдде құндылығы:

- Қазақстан мемлекеттілігін нығайтуға атсалысу;
- Қазақстанның оңтайлы имиджін қалыптастыруға белсенді үлес қосу;
- Ұлттық мұраға ұқыпты қарау;
- Қазақ тілінің қолдану аясын кеңейту;
- Қазақстан мүддесіне қызмет етуге ұмтылу;
- Қоғам игілігі үшін қызмет ету;
- Қазақстанның қауіпсіздігін қамтамасыз етуге дайын болу;
- Ұлттық мәдениетті дәріптеу;

Күтілетін нәтижесі:

- Отаншыл, мемлекетшіл және намысшыл
- Мемлекеттік рәміздерді қадырлейді
- Елінің тарихын құрметтейді
- Ұлттық мирасты, мәдениетті дәріптейді
- Құқықтық және экологиялық мәдениеті жоғары

Ар-ұят құндылығы:

- Академиялық адалдыққағидатын қолдау;
- Адал еңбекті құрметтеу;
- Сөзіне берік, ісіне адал болу;
- Халқына адал қызмет ету
- Әдеп нормаларын ұстану;
- Шешім қабылдай білу және жауапкершілікті сезіну;
- Достарына, сыныптастарына, отбасы мүшелеріне қамқор болу, мейірімділік таныту;
- Өзін отбасының, сыныптың, мектептің, қоғамның, Отанның бір мүшесі екенін сезіну.

Күтілетін нәтижесі:

- Ар-ұят, адалдықты жоғары бағалайды;
- Сөзіне берік, ісіне жауапкершілік танытады;
- Ата-анасына сүйіспеншілікпен қарайды;
- Достарын, сыныптастарын сыйлайды;
- Кішіге ізет, үлкенге құрмет көрсетеді.

- Сыни және креативті ойлау;
- Жеке және командалық жұмыс істей білу;
- Білуге, жананы тануға құштар болу;
- Физикалық белсенді болу;
- Сауатты өмір салтын ұстану;
- Технологиялық және цифрлық дағдыларды игерілету;
- Дұрыс қарым-қатынас орнату білу;
- Уақыт пен қаржыны тиімді жоспарлау.

Күтілетін нәтижесі:

- Жан мен тән тазалығын сақтайды;
- Дұрыс тамақтану мәдениетін түсінеді;
- Қоршаған орта тазалығын сақтайды;
- Ақпараттық, медиа және қаржылық сауаттылық;
- Ізденімпаз, жасампаз тұлға.

Тәрбиенің кешенді жоспарын іске асыруда балалардың жас ерекшеліктерін ескеруде берілетін ұсынымдар:

Туғаннан 6 жасқа дейінгі бала тәрбиесі «Бүлдіршін тәрбиесі», «Алтын қоржын» кейсі

Мектеп жасына дейінгі бала тәрбиесінде:

- ✓ баланың дербес әрекетіне қолдау көрсету;
 - ✓ баланың шексіз мүмкіндіктеріне сенім білдіру;
 - ✓ баланың қызығушылық танытқан іс-әрекеттерін сынап көруіне мүмкіндік беру ұсынылады.
- Ұсынылады:**

- бесік-жырлары, арнау-тілек өлеңдер, өтірік өлеңдер, санамақтар, жаңылтпаштар мен мақал-мәтелдер, жұмбақтар, балалар айтысы және басқа да балалардың тілдік қарым-қатынас жасауына қолайлы халық ауыз әдебиетінің үлгілері мектеп жасына дейінгі бала тәрбиесінің құралы ретінде жүйелі қолдану;
- балабақшада түскі (ұйқы) демалыс алдында оның жақсы ұйықтап, тынығуы үшін 0-3 жас аралығындағы бөбектерге бесік жырын (басқа да балаларға арналған жағымды әуенді әндер) тыңдату, ал 3 жастан асқан балаларға мейірімділік пен жақсылықты дәріптейтін ертегілер айту дәстүрін енгізу;
- балалармен ертегі сағаттары, «Әжемнің ертегісі», «Бал бала» тіл ширату жобалары мен іс-шараларын жүзеге асыру;
- балалардың жас ерекшелігін, қызығушылығы мен қажеттілігін ескере отырып ұлттық қимыл-қозғалыс ойындарын, спорттық қимыл-қозғалыс ойындарын жүйелі қолдану ұсынылады.

Жастар тәрбиесі (15-18 жас) «Шешендік қоржыны»

Ұсынылады:

- жастар тәрбиесі ел мен жер тұтастығын, ел тәуелсіздігін кәдірлеуге, ар-ұят, намысты жоғары ұстауға, адал еңбекпен қызмет етуге, қоғам игілігі үшін азаматтық белсенділік танытуға, жауапкершілікті саналы түсінуге, салауаттық, зияткерлік құндылықтарына негізделген тәрбиеге басымдық берілуі тиіс;
- ел болашағы үшін маңызды буын екендіктерін сезінуіне, отбасы алдындағы парызын, Отан алдындағы борышын өтуге белсенділігін арттыруға бағытталған әлеуметтік тәжірибелер мен жобаларға жастарды тарту;
- ұлттың тарихи сана-сезімін жаңғыртудың маңыздылығы, тарихи төл шежіресін дәріптеуге айырықша мән бере отырып, халқымыздың ата-бабадан мирас болып қалған мұрасын дәріптеу, ұлттың кодын сақтауда жастардың бойындағы рухты ояту, отаншылдық пен мемлекетшілдік сезімдерін арттыруға бағытталған шаралар ұйымдастыру;
- отбасы құндылықтарын дәріптеуге, отбасын құруға жауапкершілікті түсіндіруге бағытталған іс-шараларға тарту;
- адал еңбекті жоғары бағалауға, еңбек адамын құрметтеуге бағытталған іс-шараларға тарту, кәсіптік бағдарын дұрыс анықтауға қолдау көрсету ұсынылады.

Білім беру ұйымдары мен педагогтың міндеті:

- балаларды заңға, адамның және азаматтың құқықтарына, бостандықтарына, ата-анасына, үлкендерге, отбасылық, тарихи және мәдени құндылықтарға, мемлекеттік рәміздерге құрмет көрсету, жоғары имандылық, патриоттық, қоршаған ортаға ұқыпты қарау рухында тәрбиелеуге;
- білім алушылар мен тәрбиеленушілердің өмірлік дағдыларын, құзыреттерін, өздігінен жұмыс істеуін, шығармашылық қабілеттерін дамытуға және саламатты өмір салты мәдениетін қалыптастыруға.

Кешенді жоспарды іске асыруда:

Облыстық әдістемелік орталықтары мен кабинеттерінің әдіскерлері «Біртұтас тәрбие бағдарламасын» жүзеге асыруда педагогтарға әдістемелік қолдау көрсетеді. Оқыту семинарлары мен тренингтер өткізеді.

- Жауапты мемлекеттік органдардың сертифицикатталған тренерлері** білім беру ұйымдарының педагогтары мен оқушыларына сыныптан тыс сағаттарын өткізеді, ата-аналар жиналыстары мен тәрбиелік іс-шараларын ұйымдастырады.
- Білім беру ұйымы (мектепке дейінгі, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік білім беру) басшысының (менгерушінің, директорының) тәрбие жұмысы жөніндегі (әдіскері) орынбасары** міндетті:
- тәрбие процесін ұйымдастыруды қамтамасыз етеді;
 - тәрбие жұмысын ағымдағы және перспективалық жоспарлауды ұйымдастырады;
 - тәрбие процесінің мазмұны мен өткізілу сапасына жүйелі бақылауды жүзеге асырады;
 - тәрбие процесін қамтамасыз ететін білім беру ұйымдары әкімшілігінің, әлеуметтік-психологиялық қызметтері мен бөлімшелерінің жұртшылық және құқық қорғау органдарының өкілдерімен, ата-аналар қоғамдастығының, қамқоршылық

кеңестін өкілдерімен өзара іс-қимылын үйлестіреді.

- Тәрбиеші, сынып жетекші және кураторлардың міндеттері;
- салауатты өмір салтына ынталандыру;
- сыныпта достық ортаны, өзара түсіністікті құру;
- білім алушылардың басқаларға деген жауапкершілігін, ұжымда жұмыс істей білуге баулу;
- ата-аналар жиналысын өткізу (педагогикалық консилиумдар, тренингтер, әңгімелер, ата-аналарға (басқа да заңдыөкілдерге) арналған консультациялар);
- білім алушылардың оқу жетістіктері және ішкі тәртіп ережелерін сақтау мәселелері бойынша ата-аналармен өзара әрекеттесу;
- аптасына бір рет (дүйсенбіде) сынып сағаттарын өткізу.
- Кешенді жоспардың орындалуын бақылау мен басшылық жасау білім ұйымдарының бірінші басшыларына жүктеледі.
- Орындалған іс-шараларды әлеуметтік желілерде жариялау, #Біртұтас_тәрбие хештегін тегтеу

Жоспарды іске асыруға жауапты мемлекеттік органдар:

- ❖ *Ескерту: Біртұтас тәрбие бағдарламасы шеңберінде тәрбиенің кешенді жоспарын іске асыруда ұсынылған мақсат, міндеттер мен мазмұнын сақтай отырып, өңірдегі жергілікті ерекшеліктерді ескеру маңызды.*
- ❖ Қазақстан Республикасының Оқу-ағарту министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрлігі; Қазақстан Республикасының Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Жоғары білім және ғылым министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрлігі; Қазақстан Республикасының Ішкі істер министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Қорғаныс министрлігі; Қазақстан Республикасының Төтенше жағдайлар министрлігі;
- ❖ Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі; Қазақстан халқы Ассамблеясы
- ❖ Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері.

№	Тәрбие жұмысының атауы	Аяқтау нысаны	Жауаптылар	Орындау мерзімі
---	------------------------	---------------	------------	-----------------

І. Тәрбиені нормативтік құқықтық қамтамасыз ету

1.	«Балға құқығы туралы» БҰҰ Конвенциясы;			
2.	Қазақстан Республикасының Конституциясы;			
3.	«Неке (ерлі-зайыптылық) және отбасы туралы» Қазақстан Республикасының Кодексі 26 желтоқсан 2011 жыл;			
4.	«Қазақстан Республикасындағы баланың құқықтары туралы» Қазақстан Республикасының 2002 жылғы 8 тамыздағы Заңы;			
5.	«Тұрмыстық зорлық-зомбылық профилактикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылғы 4 желтоқсандағы № 214-ІV Заңы;			
6.	«Балаларды денсаулығы мен дамуына зардабын тигізетін ақпараттан қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылғы 02 шілдедегі №169VІ Заңы;			
7.	«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі Заңы;			
8.	Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы №988 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы;			
9.	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 1 қазандағы №525 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасында өлкетануды дамытудың тұжырымдамалық негіздері.			
10.	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрілігінің 2020 жылғы 12 маусымдағы №248 бұйрығымен бекітілген 2020-2025 жылдарға арналған «Құндылықтарға негізделген білім беру» жобасы;			
11.	Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрілігінің 2023 жылғы 19 қыркүйектегі №294 «Біртұтас тәрбие бағдарламасын» іске асыру туралы бұйрығы			
12.	Білім беру ұйымдарында ата-аналарды педагогикалық қолдау бойынша нұсқаулық. Алматы 2023			
13.	Орта білім беру ұйымдарында сынып жетекшілігі туралы ережені бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 12 қаңтардағы № 18 бұйрығы.			
14.	Білім беру ұйымдарында қамқоршылық кеңестің жұмысын ұйымдастыру және оны сайлау тәртібінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы			
15.	Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 шілдедегі № 355 бұйрығы. "Білім беру ұйымдарында			

қамқоршылық кеңестің жұмысын ұйымдастыру және оны сайлау тәртібінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 шілдедегі № 355 бұйрығына өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2023 жылғы 1 наурыздағы № 56 бұйрығы

II. Ғылыми-әдістемелік және ақпараттық қамтамасыз ету

1. «Қазіргі жағдайда (заманауи) сынып сағаттарын ұйымдастыру» Әдістемелік ұсынымдар. – Нұр-Сұлтан: Ы.Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2022 -116 б.
2. Орта білім беру ұйымдарында білім алушылардың тәртіп бұзушылығы кезінде әрекет ету алгоритмі – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 43 б.
3. Жол қозғалысының қауіпсіздік негіздерін оқыту бойынша бастауыш сынып мұғалімдеріне арналған әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2022. – 42 б.
4. Орта білім беру ұйымдарында жаңа форматтағы ата-аналар жиналысын өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдар. Әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2022. – 67 б
5. Темекі шегудің алдын алу бойынша әдістемелік ұсынымдар – Астана: Ы.Алтынсарин атындағы ҰБА, 2022. – 41 б.
6. «Орта білім беру ұйымдарында Республика күнін өткізу бойынша әдістемелік нұсқаулар» – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы, 2022. – 30 б.
7. «2023-2024 оқу жылында Қазақстан Республикасының жалпы орта білім беру ұйымдарындағы оқу-тәрбие процесінің ерекшеліктері туралы» әдістемелік нұсқау хат. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы ҰБА, 2023. – 111 с.

№	Іс шараның атауы	Аяқталу нысаны	жауапты мамандар	Орындалу мерзімі
	Аяқталу нысаны			

- 1 қыркүйек-Білім күні, сынып сағаттары
- 5 қыркүйек- А.Байтұрсынұлының туған күніне арналған «Ты тазалығы» тақырыбындағы шаралар
- Шығыс мұсылмандарының рухани тәлімгері және діни әсемтекісі, ақын, ойшыл, ғұлама Қоса Ахмет Ясаудінің туғанына 930 жыл
- Қазақ әдебиетінің XX ғасырдағы жарық дүлдүздарының бірі, жазушы, драматург Жазушы Орылхан Бөкейдің туғанына 80 жс

ҚЫРКҮЙЕК – БІЛІМ АЙЫ

ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	1 қыркүйек - білім күні «Мектеп – мейірім мекені» Салтанатты жиын және «Адалдық сағаттары» 1-11 сыныптар Ұлттық мүдде - Ұлттық мәдениетті дәріптеу; -Білуге, жананы тануға құштар болу;	Білімге ұмтылу, еңбексүйгіштік және Отаншылдық», «Менің сүйікті мектебім», «Менің алғашқы ұстазым» республикалық онлайн акциясы #Bілім_қуші хэштегі әлеуметтік желіге жариялау	ДТДЖО Б.Ә.Сариева Ұйымдастырушы-педагог А.Сеитова Тәлімгер Р.Бектұрова ҚБЫП Д.Даулетбахова ҚБЫП В.Исмайлова Музыка пәні мұғалімі К.Түлегенова Сынып жетекшілер Қамқоршылық кеңесі Ата аналар кеңесі Жергілікті басқару органы «Әкелер кеңесі» «Әжелер мектебі»	01.09.2023 ж
2	Ұйірмеге қатысатын оқушылардың тізімін іріктеу. Ата –аналардың өтінішін қабылдау Талап Білуге , жананы тануға құштар болу	Мәлімет , әлеуметтік желіге жариялау.	ҚБЫП Д.Даулетбахова	қыркүйек айы
3	Ұйірмеге жетекшілік ететін жауапты мұғалімдерді бекіту Ұйірме сабақтарының жоспарын жасау және бекіту. Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Даулетбахова	қыркүйек айы
4	Мектеп оқушылары арасында «Ұлы даланың – ұлтаралық тілі» Қазақстан	Қазақстан халқының тілдері күніне арналған акциялар, түрлі	ДТДЖО Б.Ә.Сариева Кітапханашы: М.Абилдаева	қыркүйек айы

	халқының тілдері күніне арналған өзге ұлт өкілдері арасында мәнерлеп оқу байқауы; Байқау 1-11 сыныптар Ұлттық мүдде Қазақ тілін қолдану аясын кеңейту	іс-шаралар әлеуметтік желіге жариялау	Тәлімгер Р.Бектұрова Ұйымдастырушы-педагог А.Сеитова ҚБЫП Д.Даулетбахова	
5	Оқу сабақтарының жүргізу кезіндегі еңбекті қорғау техникасы және өрт қауіпсіздігі ережелерінің нұсқаулығымен таныстыру, нұсқау беру. Талап Талап Физикалық белсенді болу	Мәлімет	ҚБЫП Даулетбахова Д Ғ.Ағабеков	қыркүйек айы
6	Салауатты өмір салтын насихаттау және нашакорлық пен есірткі бизнесіне қарсы күрес: «Мектеп спорты апталығы», «Спорт ойындары күні» спорттық акция 1-11 сыныптар Талап Білуге, жананы тануға құптар болу; Талап - Физикалық белсенді болу; Талап - Салауатты өмір салтын ұстану	Анықтама, әлеуметтік желіге жариялау	ДТЖО Б.Ә.Сариева Тәлімгер Р.Бектұрова Ұйымдастырушы-педагог А.Сеитова ҚБЫП Д.Даулетбахова Спорттық үйірме жетекшілері	қыркүйек айы
7	Ар-ұят -Халқына адал қызмет ету Үйірме жұмыстарының жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	мәлімет	ҚБЫП Даулетбахова Д Үйірме жетекшілері	қыркүйек айы

- 1 қазан - Қарттар күні
- 5 қазан – Мұғалімдер күні
- 25 қазан – Республика күні
- Қазақ жазушысы, қоғам қайраткері, Қазақстанның еңбек сіңірген мұғалімі Спандияр Көбеевтің туғанына 145 жыл
- Алаш жұртының әйгілі перзенті, көрнекті қазақ ақындарының бірі, фольклоршы, ғұлама ғалым Мәшһүр - Жүсіп Көпеевтің туғанына 165 жыл
- Қазақтың көрнекті жазушысы, драматург, публицист, қазақ әдебиетін қалыптастырушылардың бірі Жүсіпбек Аймауытовтың

туғанына 135 жыл

➤ Алаш қозғалысының қайраткері, ақын, қазақ әдебиетінің жарық жұлдызы Мағжан Жұмабаевтың туғанына 130 жыл

➤ **ҚАЗАН – АЛАШ АЗАМАТТАРЫН ҰЛЫҚТАУ АЙЫ**
ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛГЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	«Ұстазға құрмет» сурет байқауы 1-4 сыныптар Талап Ізденімпаз жасампаз тұлға	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Дәулетбахова	қазан айы
2	Интернет кітапты алмастыра алады деп есептейді Талап Жеке және командалмен жұмыс істей білу	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Дәулетбахова	қазан айы
3	Республикалық күніне 10 күндік іс-шараға 1-6 сынып оқушыларына сурет байқауы Талап Ізденімпаз, жасампаз тұлға	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Дәулетбахова	қазан айы
4	«Менің отбасым» Қызықты грамматика эссе үйірмесімен Талап Сыни креативті ойлау	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Дәулетбахова	қазан айы
5	Үйірме жұмыстарының жүргізілуі Ұлгтық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Дәулетбахова Д Үйірме жетекшілері	қазан айы
6	Дебат 8 сынып оқушыларымен Талап Дұрыс қарым қатынас орнату	Мәлімет	ҚБЫП Д.Дәулетбахова	қазан айы

- 15 қараша - Ұлттық валюта күні
- Күзгі демалыс

ҚАРАША – ПОЭЗИЯ АЙЫ
ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	Алтын сақа» олимпиадасы «Ұлттық мектеп.лигасы «Төрт тоқсанға төрт шара» жобасы) «Асық ату» («Тозыз айға тоғыз шара» жобасы) Ұлттық асық ойыны 5-9 сынып командалары Ұлттық мүдде Ұлттық ойынды дәріптеу	«Алтын сақа» кубогымен марапаттау	Аудандық спорт мектептері ДТІЖО Сариева Б.Ә ҚБЫП Д.Даулетбахова Сынып жетекші Дене шынықтыру мұғалімдері	Қараша айы
2	Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру (9-10) сыныптар арасында Ар-ұят Халқына адал қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова	Қараша айы
3	«Қоғамдағы-құқықтық тәрбие» 6-7 сынып оқушыларымен Талап Білуге жаңаны тануға құштар болу	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова	Қараша айы
4	Үйірме жұмыстарының жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	Қараша айы

➤ 16-17 желтоқсан-Тәуелсіздіктің 32 жылдығы

ЖЕЛТОҚСАН – «ҚАЗАҚСТАН - ҰЛЫ ДАЛА ЕЛ»

ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	«Көк тудың желбірегені» <i>(«Жеткіншектің Жетіжарғысы» жобасы)</i> Сурет байқауы 1-4сыныптар Ұлттық мүдде Қазақстанның оңтайлы имиджін қалыптастыруға белсенді үлес қосу Халқына адал қызмет ету	хаттама, сурет элементтік желіге жариялау	ДТІЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сейтова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д ҚБЫП Исмайлова В.С	желтоқсан айы
2	«Қазақстан – біртұтас жер, біртұтас халық, біртұтас болашақ» <i>(«Жеткіншектің Жетіжарғысы» жобасы)</i> Командалық білім сайыстары сағаты 1-4 Сыныптар Ұлттық мүдде Қазақстан мемлекеттілігін нығайтуға атсалысу Ар-ұят Достарына, сыныптастарына, отбасы мүшелеріне қамқор болу, мейірімділік таныту Талап Дұрыс қарым-қатынас орната білу	Сурет көрмесі Марапаттау, жариялау	ДТІЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сейтова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д ҚБЫП Исмайлова В.С	желтоқсан айы
3	Ауылда тұрудың үш артықшылығы Талап Білуге жаңаны тануға құштар болу	Мәлімет элементтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	желтоқсан айы
4	«Жеңісімді Тәуелсіздіккеарнаймын!» <i>(«Жеткіншектің ЖетіЖарғысы» жобасы)</i> спорттық жарыс 8-9 сыныптар / Шахмат, дойбы, ойындар өткізу. «9 айға 9 іс-шара» Ұлттық мүдде Қазақстан мемлекеттілігін нығайтуға атсалысу Ар-ұят	Анықтама, Марапаттау, жариялау	ДТІЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сейтова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д	желтоқсан айы

	Достарына, сыныптастарына, отбасы мүшелеріне Талап Дұрыс қарым-қатынас орната білу			
5	Үйірме жұмыстарын жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	желтоқсан айы

➤ Қысқы демалыс

ҚАҢТАР – «ҰЛТТЫҚ КОД» айы
ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	«Сикырлы моншақ» үйірме оқушыларымен бірге жұмыс жүйесі Талап Сыни және креативті ойлау	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	қаңтар айы
2	«Ұлттық ойын-ұлтқазынасы» («Ұлттық мектеп лигасы») / асық ату, тоғызқұмалақ, қол күрес, арқан тартыс/сынып аралық спорттық сайыс Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету Ар-ұят Адал еңбекті құрметтеу Ар-ұят Халқына адал қызмет ету	Мәлімет әлеуметтік желіге жариялау	Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д спорттық үйірме жетекшілері/	қаңтар айы
3	Үйірме жұмыстарының талапқа сай жүргізілуін қадағалау. Талап Жеке және командамен жұмыс істей білу	Сабақтарға қатысу	ҚБЫП Д.Даулетбахова	қаңтар айы
4	Экология мәселесінің жүйесі тұрақты	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова	қаңтар айы

	Талап Салауатты өмір салтын ұстану	әлеуметтік желіге жариялау	Кітапханашы	
5	Үйірме жұмыстарын жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	қаңтар айы

АҚПАН – ОҚУҒА ҚҰШТАРЛЫҚ АЙЫ
ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	«Мақал – сөздің азығы, жұмбақ – ойдың қазығы» («Балалар кітапханасы» жобасы) сайыс сабақтар 5-7 сыныптар Ұлттық мүдде Қазақ тілінің қолдану аясын кеңейту Ұлттық мүдде Ұлттық мәдениетті дәріптеу	Анықтама, сурет. Әлеуметтік желіге жариялау	Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д Кітапханшы Абилдаева М.	ақпан айы
2	«Қызықты грамматика» үйірмесінің шығармашылығы Талап Физикалық белсенді болу	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	ақпан айы
3	«Футбол» үйірмесінің жұмысын қадағалау Талап Салауатты өмір салтын ұстану	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова Б.Орақбаев	ақпан айы
4	Ер жігітке жарасар салауатты бейнесі «Даналық мектеп» жобасы / шеберлік сабағы/ Ұлттық мүдде Қазақ тілінің қолдану аясын кеңейту Ұлттық мүдде	Анықтама, сурет. әлеуметтік желіге жариялау	Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығының	ақпан айы

	Ұлттық мәдениетті дәріптеу		мүшелері	
5	Қарттар үйі мен балалар үйі керек деп есептейді. Ар-ұят Ата-анасына сүйіспеншілікпен қарайды	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова Кітапханашы	ақпан айы
6	Мектептегі «Адал ұрпақ» клубтары туралы Талап Уақытпен қаржыны тиімді жоспарлау і Ізденімпаз жасампаз тұлға	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Сынып жетекшілер	ақпан айы
6	Үйірме жұмыстарын жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	ақпан айы

- 1 наурыз – Алғыс айту күні
- 8 наурыз – Халықаралық әйелдер күні
- 21, 22, 23 наурыз – Наурыз мейрамы
- 27 наурыз – Дүниежүзілік театр күні

НАУРЫЗ – ҰЛТТЫҚ САЛТ-ДӘСТҮРДІ ДӘРІПТЕУ КҮНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	Алғыс айту күні.Алғыс айтамыз балалар Ар-ұят Кішіге ізет, үлкенге құрмет көрсетеді	мәлімет әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	наурыз айы
2	«Үміт сәулесі» акция(«Еңбегі ерен жас өрен» жобасы) Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету Ар-ұят Халқына адал қызмет ету	Анықтама әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Даулетбахова Д Тәлімгер Бектұрова Р.К	наурыз айы
3	«Домбыра Рарту» («Ата-аналар мектебі» жобасы) Челлендж Талап	Анықтама әлеуметтік желіге жариялау	ДТІЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т ҚБЫП Даулетбахова Д	наурыз айы

	Білуге жананы тануға құштар болу Ұлттық мұраға ұқышты қарау		/ үйірме жетекшісі/	
4	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалардың қатысуымен «Көңілді старттар» спорттық іс-шараларын / сайыс сынып аралық/ Ұлттық мүдде Ұлттық мәдениетті дәріптеу халқына адал қызмет ету	Анықтама әлеуметтік желіге жариялау	ДТЖО Сариева Б.Ә ДОДЖО Маунов К.Ж Тәлімгер Бектұрова Р.К Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т ҚБЫП Даулетбахова Д	наурыз айы
5	«Анашым менің ардағым» Қызықты грамматика үйірме жұмысы Ар-ұят Ата – анасына сүйіспеншілікпен қарайды	Мәлімет әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	наурыз айы
6	Үйірме жұмыстарын жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	наурыз айы

➤ 12 сәуір – Ғылым күні

СӘУІР–ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МӘДЕНИЕТ АЙЫ
ҚҰНДЫЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	Оқушыларға денешыннықтыру- сауықтыру сайыстар ұйымдастыру . Ұлттық мүдде Қазақстанның оңтайлы имиджін қалыптастыруға белсенді үлес қосу Ар-ұят Достарына, сыныптастарына, отбасы мүшелеріне, қамқор болу, мейірімділік таныту	Анықтама сурет. Әлеуметтік желіге жариялау	ДТЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сеитова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К ҚБЫП Даулетбахова Д	сәуір айы
2	«Ғ арышқа сапар» Талап Ізденімпаз жасампаз тұлға	Мәлімет сурет. Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	сәуір айы
3	Үйірме жұмыстарының талапқа сай	Сабаққа ену	ҚБЫП Д.Даулетбахова	сәуір айы

	жүргізілуін қадағалау. Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету			
4	«Жас сарбаз» клубының отырысы Ұлттық мүдде Қазақстан мемлекеттілігін нығайтуға атсалысу	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	сәуір айы
6	Үйірме жұмыстарын жүргізілуі Ұлттық мүдде Қоғам игілігі үшін қызмет ету	Мәлімет	ҚБЫП Д.Даулетбахова Үйірме жетекшілері	сәуір айы

- 1 мамыр-Қазақстан халықтарының бірлігі күні
➤ 7 мамыр-Отан қорғаушылар күні
➤ 9 мамыр-Жеңіс күні
➤ 31 мамыр - Саяси қуғын-сүргін және ашаршылық құрбандарын еске алу күні
➤ Ақын, жазушы, философ, тарихшы, композитор Шәкерім Құдайбердіұлының туғанына 165 жыл

МАМЫР – БЕЙБІТШІЛІК ПЕН ТАТУЛЫҚ АЙЫ
КҮНДІЛЫҚТАР: ТАЛАП, АР-ҰЯТ, ҰЛТТЫҚ МҮДДЕ (ОТАН)

1	Халықаралық отбасы күні Отбасылық спорттық эстафета Ерікті ата-аналар 1-11 сынып Ұлттық мүдде Ұлттық мәдениетті дәріптеу Ар-ұят Өзін, отбасын, сыныптың, мектептің, Отанның, қотанның бір мүшесі екенін сезін	Анықтама сурет. Әлеуметтік желіге жариялау	ДТЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог Сейтова А.Т Тәлімгер Бектұрова Р.К Ата-аналарды педагогикалық қолдау орталығының мүшелері ҚБЫП Даулетбахова Д спорттық үйірме жетекшісі/	мамыр
2	Жеңіс күніне сурет байқауы Талап Ізденімпаз жасампаз тұлға	Мәлімет Әлеуметтік желіге жариялау	ҚБЫП Д.Даулетбахова	мамырайы
3	Спортшылардың, балалар мен ата-аналардың қатысуы мен жыл сайынғы жаппай	Анықтама сурет.	ДТЖО Сариева Б.Ә Ұйымдастырушы-педагог	мамыр айы